

CURRICULUM VITAE TINA GEELS

predikant bij Protestantse en Remonstrantse Kerk in Nederland

- Coach en Pastor bij Lifecoaching-inbetween
- Heeft gewerkt als predikant bij Vrijzinnig Delft van november 2015 –mei 2020
- Project coördinator Unitarisme, Arminius instituut VU –Amsterdam 2014 -
- Heeft gewerkt als Ziekenhuis Pastor UMC-Utrecht 2013 -2018
- Heeft gewerkt als Predikant _bij de Woudkapel Bilthoven 2010 -2013
- Vanaf 2000 verbonden aan het Unitarisme en IARF (International Association for Religious Freedom), voorzitter van IARF – Nederland.
- Heeft gewerkt als Predikant bij Remonstrantse Gemeente Utrecht Geertekerk 1990 -2010
- Heeft gewerkt als Predikant in Aduard 1985- 1988
- Mede oprichter van De Santenkraam: Bijbelse werkplaats voor creativiteit en spiritualiteit, in dans en stilte.
- Kerkelijke examens PKN Theologische faculteit Universiteit Leiden 1980 - 1982
- Heeft haar doctoraal/licentiaat Theologie behaald aan de Universitaire Theologische Faculteit te Brussel België, 1973-1979 (VUB)
- Theaterschool - Dansmeditatie te Amsterdam 1971-1973
- HBS-B

Publicaties

- 2014- Hans le Grand en Tina Geels, het gaat om jouw zoektocht niet om ons levensanker.
- 2011- Geloven zo kan het ook, vrijzinnige visies op theologische thema 's.
- 2001- Tochtgenoten in vrijzinnigheid.

II Samen op zoek met God als Kompas

Bijna vijf jaar heeft Tina ons – de leden en vrienden van Vrijzinnig Delft – meegenomen op onze zoektochten naar de betekenis van het leven. In de kop van het interview, dat AD met Tina gehouden heeft naar aanleiding van het vijftigjarig jubileum “Vrijzinnige Gemeente Delft”, geeft zij aan op welke wijze zij met ons samen op weg is gegaan. Geen vastgelegde leer beschreven in dogma’s, maar met elkaar ontdekken en ervaren het grote goddelijke mysterie, het onnoembare, het/de Eeuwige en hoe dat een ieder van ons zin en betekenis in het leven kan geven. Zij omschrijft onze Vrijzinnige gemeente als een zoekende gemeente, waarbij wij ons baseren op verschillende inspiratiebronnen. Uiteraard op het christendom verwoord in de traditie van de Hebreeuws Bijbel en het 2^e Testament, de kerkvaders e.d., maar ook het boeddhisme, het joodse gedachtegoed, de islam en het hindoeïsme. We claimen niet de Waarheid in pacht te hebben. We geven een ieder de ruimte hun eigen weg te zoeken. Een plaats voor “faith” (vertrouwen, zoeken, inspireren tot compassie) en niet van “belief” (geloven van beschreven of verkondigde zekerheden). Tina als een apofatisch theoloog, de zgn. negatieve theologie, daar het goddelijke onnoembaar, oneindig, mysterie is. In deze bundel herkennen we haar theologisch visie, weergegeven in vijftientig overwegingen uitgesproken tijdens de vieringen van onze geloofsgemeenschap.

Het samen op zoek gaan naar de goddelijke bron kwam niet alleen tot uiting in de wekelijkse vieringen, maar ook in de goed bezochte kringen en meditatiebijeenkomsten met deelnemers van zowel binnen als buiten onze leden en vriendenkring. Prachtige momenten van rust, inkeer tijdens meditatie en retraites te Chevetogne, te Zundert en gesprekken over kwetsbaarheid; compassie; spiritualiteit en persoonlijk geloof; Adam, mens, wie ben je?; Het mysterie en ons diepste zelf; met leden en vrienden hoe hun inspiratiebronnen hun geloof, levensvisie hebben ingekleurd, inhoud gegeven hebben. We mogen zeker in dit rijtje van kringen niet vergeten “De Pizzaclub”. Een groep van jongeren die maandelijks met elkaar praten over wat hen bezighoudt.

Het vrijzinnig geluid is door Tina nadrukkelijk ook buiten onze geloofsgemeenschap in het Delftse hoorbaar geworden. Ze was één van de initiatiefnemers van “De Grachtengordel Kerken” en samenwerking met de pastores van de oecumenische studentengemeente “Kerk aan het Noordeinde” en de Evangelisch Lutherse gemeente. Ze was lid van de Raad van Kerken Delft en maakte actief deel uit van de commissie die de Hugo de Groot lezing in de Nieuwe Kerk organiseerde.

Kortom een enthousiaste en enthousiasmerende minister verbi divini met een duidelijke visie op het vormgeven van het vrijzinnig geluid binnen de Delftse samenleving

Tina, hartelijk dank daarvoor!
Namens de Buitengewone Wijkgemeente van Vrijzinnig Hervormden Delft

Jan H. Kroon, voorzitter kerkenraad

III Voorwoord

Wat neem je mee?

Kleine overdenkingen, genoteerd om mee te nemen voor onderweg. Woorden die passen bij Vrijzinnig Delft, zo veelkleurig als zij is. Een kostbare gemeente zijn vanouds de Vrijzinnig Hervormden. Mijn overwegingen zochten een weg naar jouw hart. Met elkaar zijn we nieuwe wegen ingeslagen. Steeds was daar de uitdaging van vasthouden en loslaten, wat neem je mee en wat laat je achter? Rond dit thema namen we zomer 2018 afscheid van de Waalse Kerk aan de Oude Delft. Meer dan veertig jaar een warm onderkomen, een schuilplaats tegen zwaar weer. Een plek waar de stilte je welkom heette, waar het licht je als vanzelf optilde als je somber was of vol verdriet. Een plek waar je de tijd voor even kon vergeten. Een plek waar we de oude verhalen aan elkaar hebben doorverteld, verweven met ons eigen wel en wee. Daarna zijn we op zoek gegaan met de kapel van Abtswoude veilig in de rug. Waar gaan we heen en met wie willen we samenwerken? We vonden een warm welkom en een nieuw thuis bij de Lutherse kerk, op steenworp afstand van de Oude Oranje kapel. Er groeide een band met onze nieuwe tochtgenoten, de Lutherse gemeente en de Kerk aan het Noordeinde, de oecumenische studentengemeente van Delft. Dat allemaal klinkt mee in de meditatie die u in deze afscheidsbundel aan zult treffen. Iets van de tijdsgeest, van alles wat alweer voorbij is gegaan. Iets van onze vragen, angst en hoop. Iets van ... wat er verder in de lucht en boven de markt hangt. Iets van dat onzegbare, dat Ene wat met ons mee gaat als we zoeken naar houvast in een turbulente tijd. Vrijzinnig, *what is in the name?* Dat weten we vaak zelf ook niet. En toch als we ergens tegenaan botsten wisten we het ineens heel precies. Een ander kan niet voor mij uitmaken hoe mijn geloof, met alle twijfel en onzekerheid eruit moet zien. Ik ga mijn eigen weg en die is voor ieder uniek. Jouw zoektocht, alleen en met elkaar gedragen door dat ene geheimenis rond om ons en diep in ons op de bodem van onze eigen ziel. Lieve mensen, we zijn samen opgetrokken, een doortocht – oude zekerheden losgelaten, in gebouwen en in mensen die ons dierbaar zijn geweest. Van dit alles vind je iets terug in de overdenkingen die ik met liefde bij jullie achterlaat. Om nog eens na te lezen, om door te geven. Een kleine herinnering aan de tijd die we samen hebben doorgebracht. We hebben veel gedeeld. Vertrouw op de kracht die in je is, geest van liefde die verbindt. Met weemoed neem ik afscheid.

Tina Geels

IV BLOEMLEZING UIT TINA'S OVERDENKINGEN

Overdenking 1

*My connected life
bevestiging Tina in de Waalse Kerk*

Delft 1 nov. 2015
Johannes 7: 37- 44

En daar was dan het vliegend oranje speelgoed beest, dat stil boven de winkelende mensen door de straat zweeft. Alleen jij kunt dit zien.

Met Magic leap zet een giga internet bedrijf in China een volgende stap.

Om real life en de digitale wereld nog dichterbij elkaar te brengen wordt wat jij waarneemt door externe factoren gemanipuleerd.

Hoe het precies werkt blijft nog gissen.

We kunnen de ontwikkelingen niet tegenhouden.

Waar gaan we naar toe en wie wijst ons de weg?

Van de week verraste ik mijzelf:

ik had de krant anders dichtgevouwen dan ik hem open had gedaan.

Links een woeste tekening van het genie Einstein waarbij het resultaat van het nieuwste onderzoek van de TU van Delft wereldkundig wordt gemaakt.

Langs de snelweg van de wetenschap wordt de waarheid van ons dagelijks leven opnieuw gerelativeerd.

Op de rechterpagina van mijn ochtendblad zag ik nu een jonge stoere vluchteling die zijn hoofd uitgeput laat rusten op de schouder van zijn vriend voor hem, ze staan in de rij.

Het regent, zij wachten.

Ergens tussen beide beelden in zijn wij hier bij elkaar in deze oude Oranje Kapel, onderdeel van de Prinsenhof.

Verbonden, Connected met onze traditie van vrijheid van Godsdienst en meningsuiting.

Op de eerste verdieping van het museum loop je letterlijk over deze woorden heen.

Ze zijn ingeweven in het oude verhaal van ons lage landje aan

de zee. Ingeweven in ons westers bewustzijn, als houvast voor onderweg naar morgen.

Een kostbare erfenis van een rijke cultuur waar we zuinig op moeten.

We versnellen onze digitale mogelijkheden en tegelijk vergroten we met elkaar de angst en verwarring over een onzekere toekomst.

Het is er allemaal tegelijkertijd, ook in deze oude stad.

Ingevouwen in je eigen straat, in je eigen buurt.

Tussen beide beelden in daar jij ook zelf onderweg in een eigen verhaal.

Waar ga jij naar toe, wie bepaalt jouw weg?

Heb je een kompas nodig of ga je op de goede fooi?

Misschien heb je een rijk sociaal leven dat je niet in de gaten hebt dat het ook anders kan zijn.

My connected life- wil jouw netwerk zichtbaar maken.

Misschien heb je een rijk sociaal leven waardoor je niet in de gaten hebt dat het ook anders kan zijn.

Misschien ben je veel meer alleen dan zichtbaar is op b.v. Facebook.

Ben je niet aangesloten op internet.

Of durf je de deur niet uit omdat het leven je aanvliegt.

Ben je bang voor iedere ontmoeting.

Met wie ben jij verbonden, met wie wil jij *contact*?

Door wie wil jij je laten inspireren in een wereld die niet klopt?

Vanmorgen zijn we verbonden met deze plek, deze vrijzinnige gemeenschap.

Ingeweven in de oude verhalen, overgeleverd in de bijbel.

Voor velen van ons een kompas tot nu toe.

Met alle vertrouwen, twijfel, ongelof en verzet dat daar bij hoort.

My connected life trekt zo ook lijnen naar de grote tradities van wijsheid en inzicht.

Laten we nog eens terug gaan naar het verhaal.

Vandaag horen we hoe Jezus spreekt over een andere verbinding diep in ons, hij noemt het: de bron van levend water.

Het is aan het eind van het Joodse Loofhuttenfeest:

Herinner je elk jaar de nabijheid van de Eeuwige toen er geen dak boven je hoofd was. Altijd maar onderweg door de woestijn, na de vlucht uit Egypte, land van angst en dood. Onderweg een leven lang.

Met de wind in de rug van die Ene.

Jezus gaat in het midden staan en zegt:

Wie in mij gelooft stromen van levend water zullen uit zijn binnenste komen.

Hij zei dit van de Geest.

Jezus wil niet aanbeden worden maar hij wil dat wij God leren kennen.

Dat wij ons hart openen en toegang vinden tot die diepe bron.

De mensen om hem heen willen Jezus een plaats geven:

Is hij Elia, of de beloofde Messias?

Juist deze ene mens is niet te plaatsen. Nog steeds niet.

Tenzij wij zelf die verbinding naar de bron willen aangaan.

Ik moet denken aan dat ene gedicht van Vasalis:

In de oudste lagen van mijn ziel.

waar hij van stenen is gemaakt.

bloeit als een gaaf, ontkleurd fossiel

De stenen bloem van uw gelaat..

Ik kan mij niet van u bevrijden

er bloeit niets in mijn steen dan gij,

de oude weelden zijn voorbij

maar niets kan mij meer van u scheiden.

Levend water dat stroomt – uit de stenen bloem, eeuwig leven.

In een aandachtig leven hier en nu, diep versholten in jou, in mij, als ultieme kwaliteit van dit leven, van jou en van mij.

My life connected- naar binnen en naar buiten, naar boven en naar de aarde, naar jou, naar mijzelf, naar elkaar.

Connected met die ene bron van levend water.

Diep verborgen en tegelijk overal onverwacht aanwezig in de ogen die mij zoeken.

In een uitgeputte jongeman, zijn hoofd rust op de schouder van een vriend.

De ander die met mij verbonden wil zijn.

De ander die naar mij onderweg is.

My life connected met oneindig veel mensen in een eigen en in een gedeeld verhaal onderweg naar morgen.

In deze oude Oranje kapel we zetten vandaag een punt in de tijd.

Het is niet eens ons eigen gebouw, wij huren.

We zijn als Vrijzinnig Delft bij de tijd, een flexi gemeente zonder zorgen om eigen bezit.

Dat geeft ruimte voor een toekomst waar we zelf vorm aan kunnen geven.
Verbonden met de andere kerken en groeperingen in Delft, hoe verschillend we ook zijn. Wij willen een eigenzinnige bijdrage geven aan de zoektocht van jong en oud overal vandaan.
Wij willen een pleisterplaats zijn voor onderweg waar je aan kunt leggen al is het maar voor even.
We willen verbinden en misschien ook wel nieuwe verbanden aangaan.

Vandaag ontmoeten we elkaar op deze oude plek.
En we zoeken de verbinding met die ene bron, levend water.
Geest van het leven.
Ons anker voor compassie en voor solidariteit.
Zij vernieuwt ons leven dag aan dag, hier en nu.
Zij reikt uit en wijst ook ons de weg.
Dat wij niet uit elkaars genade vallen en doelloos en onvindbaar zijn geworden voor elkaar.
Jij Geest van het leven wie ben jij dat jij aan mij denkt.
Zij zal ons op koers houden in een wereld, die niet klopt.
Zij zal ons ervoor zal behoeden dat we niet samen gaan vallen met de oranje flying objects die ieder straks met of zonder Google bril zelf kan zien.
My life connected, in verhalen en gebaren en in de rituelen van toen en van nu met het oog op morgen.
Hoe eenvoudig kan het zijn. Het branden van een kaars hier binnen en straks buiten op de markt omdat het 1 november is.
Ons leven verbonden met dat van jou van jou en van jou.
Tussen Einstein en de vluchteling, daar ergens gaan wij alleen en in verbinding met een oud geheim, de Geest van het leven die ons voedt en kracht geeft, wie je ook bent, waar je ook bent op jouw tocht door dit leven.

Afbeelding liturgie

Tekst

Naar den vreemde zal ik vluchten
naar dat onbekende land
over de kade die zich uitstrekt
in de zwaarmoedige zee
zonder wijle, zonder vragen
wat er zoal achterblijft
zal ik vluchten naar den vreemde
naar dat ver verlaten land
over die eerste vaste brug
die geen terugweg kent
zonder hoop en oponthoud
naar waar de pijn mij uitput
naar den vreemde zal ik vluchten
naar die ongesluisde spits
naar dat uitgestorven dorp
met zijn betraande weg
door mijn eenzaamheid zal ik
breken door mijn oneindigheid
naar den vreemde zal ik vluchten
naar den vreemde uitgeput

*Yasar Mirac vluchtte naar Duitsland
en keerde in 1999 terug naar Turkije*

Overdenking 2

Delft 22 nov. 2015
Mattheüs 11: 25-30

*Bloem
Herdenken en verbinden*

Maar die gemene mannen dan, vraagt de kleine jongen.
Die heb je overal, antwoordt vader. Ze hebben wapens, zegt zijn zoon.
Maar wij hebben antwoordt de vader. Bloemen die kunnen niets.
Kijk dan, de mensen leggen overal bloemen neer.
Dat is om de wapens te bestrijden.
Dus de bloemen beschermen ons.
Ja, die beschermen ons en de kaarsen ook.
Bloemen beschermen ons, het is troost voor de kleine jongen uit Parijs.
Die ene bloem krijgt kracht die dieper reikt dan ieder woord.
Waar woorden niet meer tellen in een wereld van geweld komt er ruimte voor jouw gebaar, voor jouw blik die mij begrijpt.
Opnieuw een zee van bloemen.
"Kom niet met de hemel als ik om licht vraag..."
Die paar regels ontroeren mij.
Ik kan ze steeds weer opnieuw lezen en horen.
Heel weinig kan genoeg zijn, een glimp, een druppel, een flinter.
Olav Hauge overleed in 1994, rustig gezeten in zijn stoel, 70 jaar oud.
Hij leefde van de opbrengst van zijn appelboomgaard ver weg ergens op het platteland in Noorwegen.
Alleen in een tuin huisje, in de nabijheid van zijn welgestelde broer.
Vanuit de stilte geeft hij vandaag deze woorden aan ons mee:
Kom niet met de hemel als ik om licht vraag.
De hemel lijkt te ver. Vreemd geworden vanuit een geloof van vroeger.
Tegelijk rakelings nabij, maar anders.
Wat is de hemel voor Olav Hauge, te groot, te ver of bedoelt hij woorden van voorbij?
Een plek, een plaats? Verloren paradijs van ooit.
Ik kan alleen deze paar verzen aftasten.
"Kom niet met de hemel als ik om licht vraag" lijkt daar naar te verwijzen.
Deze woorden gaan over verlies en pijn.
Deze woorden gaan over jou en over mij,
Waar je raakt aan de grens van wat leven is en kan zijn.
Zoek je woorden van troost maar wel op maat.
Kom niet met de hemel.
Overschreeuw mijn verdriet niet met grote woorden of een pasklaar advies.
Kijk liever met de zintuigen van je hart.
Zoek tastend, zonder zekerheid naar datgene waar een ander om vraagt.
Naar datgene wat jij nodig hebt, een arm om je heen of een blik die de eeuwigheid begrijpt.

De woorden uit Mattheüs gaan over aandacht, wijsheid en nieuwe moed.
Mattheüs was een groot geleerde en kiest zijn woorden heel precies.
Het slotakkoord van zijn toespraak begint Jezus met een dankgebed.
Daarna dat zoeken naar wijsheid.
Zijn het de denkers die naast ons gaan of is er een nieuwe rol voor de zieners en profeten? Die zoeken naar de wijsheid van het hart.
En dan dat zachte juk...

De tekst lijkt veel op woorden uit het boek van Sirach, bij Protestanten minder bekend dan bij katholieken.
"Kom naar mij toe onwetenden en vestig je in mijn leerhuis.
Verwerf wijsheid, kosteloos.
Leg haar juk op je nek, laat je geest onderrichten.
De wijsheid is vlakbij, het is de wijsheid van het hart".
(51:23- 26)
Bij Mattheüs – zien we dezelfde tekst maar nog warmer.
Jezus is die warmte van liefde zelf. Dat trok de mensen aan als een magneet.
Komt tot mij wie vermoeid en belast is en ik zal u rust geven.
Neemt mijn juk op u en leert van mij. Mijn juk is zacht en mijn last is licht...
Jezus verwijst naar een ander juk dan de last die op ons drukt.
De last van een overspannen levenshouding toen en nu.
Teveel aan informatie, too much allemaal, want wat komt er na Parijs?

Een juk, ook diep van binnen.
Er drukt iets maar je weet niet precies wat en hoe?
Wij leggen elkaar en onszelf onbewust soms een juk op.
Een verantwoordelijkheid waar je niet zelf om vroeg, wat teveel van je vraagt in een wereld van karton, die zomaar om kan vallen.
In een wereld van winnen en verliezen.

Daarnaast is er het kleine juk waar misschien ook jij zelf onder door gaat.
Als jouw leven je teveel is of niet op orde.
Gaat de chaos met je aan de haal.
Ongevraagd maar ook zelf gekozen waar je eisen aan jezelf te hoog zijn.
Waar je vindt dat je iets op moet houden, een façade die je kwetsbaarheid onnodig en teveel verstopt.
Misschien moet het zo zijn, misschien kan het niet anders op dit moment.
Maar toch?
Hoe kan ik de pijn van het juk dat ik draag verlichten?

Hoe kan de zorg voor een zieke moeder geen last zijn ook al hield je niet van haar. Hoe kan het leven anders zijn?
Dit is de weg van het leerhuis, van de kennis van het hart.
Vrij, op de adem van de Geest.

Het leerhuis van liefde, van warmte en nabijheid.
Het leerhuis van troost maar dan wel op maat.
Het leerhuis waar we de geheimen van het leven leren kennen.
Het gaat over eenvoud en genoeg en over aandacht voor elkaar.
Deze weg geeft rust aan onze ziel.
Daarom zegt Jezus: mijn juk is zacht en mijn last is licht.
Want ik ben zachtmoedig en nederig van hart.
Ik houd van deze tekst. Deze paar woorden geven zoveel ruimte, ontspanning en troost. Ik voel er nabijheid in van de Geest.
Als een mantel om mij heen geslagen.

Ruimte en beschutting tegelijk in een ingewikkeld bestaan.

Vandaag, deze laatste zondag van het kerkelijk jaar zijn de woorden van Olav Hauge een kompas voor onderweg.
 Een sobere tekst voorbij aan grenzen van taal en tijd.
 Woorden als bloemen voor een kind dat begrijpt en begrepen is in jou en in mij.
 Een vraag, een verzoek, een gebed-
 Woorden van voorbij en van nog niet, in een moment waar de hemel aan de aarde raakt.
 Kom niet met de hele waarheid,
 Kom niet met de zee voor mijn dorst,
 Kom niet met de hemel als ik om licht vraag,
 Maar kom met een glimp, met dauw, met een flinter,
 Zoals vogels druppels water meedragen van hun bad
 En de wind een korrel zout.

Tekst

Kom niet met de hele waarheid
 Kom niet met de zee voor mijn dorst,
 Kom niet met de hemel
 als ik om licht vraag,
 Maar kom met een glimp, met dauw
 met een flinter
 zoals vogels druppels water meedragen
 van hun bad
 En de wind een korrel zout. *(Olav Hauge)*

Overdenking 3

Witte donderdag, 24 maart 2016
 Johannes 13:1- 20
Viering van brood en wijn

De monnik

Breken en delen, Je schuift aan in de kring van de leerlingen.
 Misschien sta je dichtbij deze oude traditie, misschien sta je aan de rand.
 Of hoor je niet bij een kerk. Het maakt niet uit.
 Wie je bent, waar je vandaan komt en of je ergens bij hoort of niet.
 Vanavond wordt jouw verhaal voor even vastgemaakt aan dit oude gebaar.

Afgelopen weekend waren wij voor een korte retraite in het klooster van Chevetogne bij de Benedictijnen.

De completen, als afsluiting van de dag, waren in de traditie van de Byzantijnse kerk, oud en oosters. Dichtbij de bron.

De crypte onder de grote kerk was in het halfdonker.

De kaarsen zijn aangestoken. Het was intiem en verstild.

We weten niet wat er een paar dagen later vlakbij in Brussel zal gebeuren.

Ok die avond zijn we passanten uit België, uit Nederland, uit Frankrijk en van nog verder weg.

We luisteren naar het diepe, zachte zingen. Knielen, staan lang en laten ons opnemen. Nee, ik versta het kerk Slavisch van de liturgie niet.

In het halfdonker zie in vertrouwde gezichten. Ik zie ook een jonge Russische vrouw, in het zwart gekleed, haar hoofd bedekt.

Wat brengt haar hier in deze kapel?

De crypte is klein. De ruimte verdeeld. De stemmen in hun habijt met gepaste afstand staan onder een flauw licht rond het oude koorboek.

Vlak voor mij staat een van de monniken met zijn gezicht tegen een pilaar.

Hoor later dat hij uit de Oekraïne komt.

Hij zingt niet mee hij zwijgt. Er gaat iets droevigs van hem uit.

Deze stille monnik raakt iets aan ook in mij. Oud verdriet, groter dan mijzelf.

Er gaat een gebed van hem uit.

We hebben ook daar het brood gebroken en gedeeld.

Op die stille plek zijn we met elkaar in verbinding met de wereld om ons heen.

Samen met het verhaal van al die mensen die willen delen in ons tegoed, moe van het wachten en teruggestuurd aan de grens, de moed verloren.

Verbonden met:

Het verhaal van onze dierbaren, voor wie we bidden, aan wie we denken.

Het verhaal van voorbij, en van nog niet.

Het verhaal van vreugde om een nieuw begin, het verhaal van afgebroken, kapotgemaakt. Het verhaal van jou en van mij.

Het is er allemaal geweest vanaf het begin,

toen de eerste christenen dit gebaar maakten om hem te gedenken.

Niet eens als persoon maar als iets kostbaars van het leven zelf.

In die ene geleefd.

Wie is deze mens? Een geheim, onthuld in wat hij doet en is ...

En hij legde zijn kleren af, nam een doek, deed water in een bak en begon de voeten van zijn leerlingen te wassen.

Hij knielt voor zijn leerling.

Hiermee wordt de maaltijd als voorbereiding op het Joodse Paasfeest een viering van gelijken.

Ooit is er iemand mee begonnen.

Stel je voor dat je dit zelf zou doen, al was het maar bij je collega's, bij je vrienden en vriendinnen.

De leerlingen schrikken wakker. Petrus weigert, dit gaat te ver.

Als Jezus klaar is opent hij het gesprek.

Begrijpen jullie wat ik heb gedaan?

Dit is mijn verhaal, Volg mij hierin en je zult stenen breken.

Want jij bent deel van mijn lichaam.

Je wordt alleen deel van dit verhaal door het te voelen, door mee te doen in dit gebaar. Het zal je vrij maken, je openen voor een nieuw leven.

Het oergebaar van breken en delen gaat voorbij aan onze maat van meester en knecht en maakt een nieuwe weg begaanbaar.

Het is een universeel gebaar voorbij de eigen traditie van welke godsdienst dan ook.

We zien het gebeuren op de grote markt in Brussel.

Er wordt gerouwd met elkaar, er wordt een onmogelijk verdriet gedeeld, er worden bloemen gelegd. Pure religie van de straat.

Ongehoord en nieuw als toen. Teken van een nieuwe wereld van samen.

Ooit is er iemand mee begonnen.

Religieuze systemen ook van die tijd worden gerelativeerd.

Er komt iets nieuws voor in de plaats.

Iets van deze omkering proefde ik bij de complete in het klooster van Chevetogne.

De monnik was geen held. Hij stond met zijn gezicht tegen de muur en zweeg terwijl de anderen voor hem zongen. Ik weet niet wat er in hem omging.

Misschien stond hij ook wel met zijn rug tegen de muur.

Elke uitleg van zijn verhaal zou teveel zijn geweest.

En toen die verbinding bij het breken en delen van het brood.

Gedragen door iets in de diepte van samen, verborgen en tegelijk gekend vanuit een groot veld van liefde, van een innerlijk weten en van gezien zijn.

En ik voelde dat wij met elkaar het grote leed van deze wereld kunnen en ook moeten dragen. Dit is de verantwoordelijkheid van onze gebeden, onze gedachten en onze daden.

Weet dat je deel bent van dit geheimenis.

Het geeft een nieuw perspectief aan jouw verhaal, aan ons gemeenschappelijk verhaal. Aan een wereld in angst en nood.

Breken en delen is de redding van ons leven.

Overdenking 4

Delft, 15 mei 2016

Pinksteren

Vogel van geluk

Zij is er al meteen: de Geest, de Vogel van Geluk als beeld de Ene die zweeft over de vloed van het begin.

Het is nog stil en donker. Nog geen scheiding tussen het licht en duisternis.

Zo draagt zij het oude verhaal van God en mens.

Zij is het kompas geweest van onze voorouders lang geleden.

Zij draagt het verhaal van God Geest door de tijd.

Zij is vrij en zit niet vast aan een persoon. Zelfs niet aan die ene mens Jezus. Want zij was er eerder dan hij, vanaf het begin.

En dan dat ene moment: op de 50 ste dag. Daar gebeurt het opnieuw, als de leerlingen voorzichtig bij elkaar zijn.

De wind steekt op en waait de harten binnen, vlammen als van vuur.

Beelden van die ene Geest die de leerlingen nu direct in God brengen, enthousiast maken.

Zij is vrij en draagt langs deze lijn het oude verhaal verder de wereld in.

Altijd Aanwezige ook nu in jou en in mij.

Zij, de vrouwelijke kant van de Ene, springt op en vliegt rond.

Maakt onrustig en geeft rust tegelijk.

Zij glanst als een vogel van geluk en wordt grauw en somber als zij wordt opgesloten in een kooi.

Als het waar is dat zij springlevend is vandaag de dag, als het waar is dat zij diezelfde vogel is van het begin, als het waar is dat zij eeuwig is niet kapot te krijgen,

Als dat echt zo is, waar vinden wij dan deze vogel van geluk?

Zijn wij dan niet zelf de toegang, het nest waar zij kan rusten al is het maar voor even om dan op te stijgen in jou en in mij?

Onhoorbaar, onzichtbaar, onstuitbaar aanwezig ons hoedend en voedend en toch zo verheven. Jij Geest van het Leven wie ben jij dat jij aan ons denkt!

En als de Geest van de Ene vrij is, hoe kan zij dan vastzitten aan een godsdienst alleen? De prana, het zingen van Om, de oerklank die alles verbindt.

Hoezo zou het ineens over iets anders gaan?

Ik moet denken aan een tekst van de Benedictijner monnik en zen leraar: Williges Jäger.

Hij zegt ergens:

In deze ene ademtucht ligt het geheim dat alle spirituele wegen ons wil leren.

Levenskracht: inspiratie.

Eeuwige Geest, een en ondeelbare kracht vanaf het begin.

Zij de scheppende kracht zelf. Verbindende kwaliteit van de drie-eenheid.

Hoe zouden wij haar anders leren kennen dan vanuit ons eigen hart?

Hoe zouden wij haar anders leren kennen dan vanuit de liefde die wij elkaar kunnen geven. Van compassie waaraan wijzelf zijn toevertrouwd?

Uitgespeeld in dat ene oude verhaal in de bijbel. Voor velen het kompas voor onderweg. Misschien moeten we het oppoetsen, zodat zij weer gaat glimmen in al haar wijsheid en eenvoud.

Vandaag – geven wij dit oude verhaal van Pinksteren een nieuwe kans door het in een grotere ruimte te plaatsen dan de traditie van de kerk zelf heeft willen toelaten. Met de woorden van Paulus uit een van zijn brieven: waar de Geest van de Heer is daar is vrijheid. De Geest zweeft over de oerwateren, zij De Ene zelf, ondeelbaar van voor het begin. Zij zweeft maar is niet zweverig. In tegendeel, zij kan scherp zijn, springt op de bres voor liefde en geluk. Zij incarneert, zo gezegd. Daalt in, in ons hart. Zij kruipt ons onder de huid om ons de weg te wijzen naar een leven van geluk voor alle mensen, voor jou en voor mij. Uitgevouwen in de aanwijzingen voor onderweg, zo zijn de oude woorden van de schrift bedoeld. Zij opent ons hart, zij doet ons gloeien. Zij vuurt ons aan. Stappen te zetten die je anders niet gezet zou hebben. Nieuwe ideeën, plannen voor hoe het anders kan, out of de box ook hier voor onze gemeenschap misschien. Zij gaat over de wereld als boodschap van vrede. Zij woont in ons en wil opnieuw ontdekt worden in jou en in mij. Zij woont in de ander die ik ontmoet, die een beroep op mij doet. Zij is steeds haar ongewone gang gegaan, eigenwijs en tegendraads.

Zo is uit het oude verhaal, de gemeenschap gegroeid. Als beweging van de Geest, die mensen verbindt voorbij dogma's en vaste regels van geloof. Een gemeenschap van mensen die ruimte biedt het mysterie van geloof in liefde binnen te gaan. Als teken van deze gemeenschap is het ritueel van brood en wijn meegegeven. Deel het brood voor onderweg, drink uit een en dezelfde beker. Blijf dit doen om mij te gedenken. Het is die ene geest die ons verbindt, die ons optilt boven onszelf uit. Zij de vogel van geluk, inspireert om nieuwe wegen te gaan. Jij vogel van geluk, wie ben jij dat jij aan ons denkt? *Onhoorbaar, onzichtbaar, onstuitbaar aanwezig, ons hoedend en voedend en toch zo verheven. Jij geest van het leven wie ben jij dat jij aan ons denkt!*

Lied: *Spirit of life*
Spirit of life, come unto me.
Sing in my heart all the stirrings of compassion.
Blow in the wind, rise in the sea,
move in the hand, giving life the shape of justice.
Roots hold me close, wings set me free,
Spirit of life, come to me, come to me.
(Unitarian Songbook- *Singing the Living Tradition*, nr. 12)

Overdenking 5

Delft 12 juni 2016
Lucas 7: 36- 8: 3

Het tapijt

Als iemand het tapijt onder je voeten vandaan trekt dan zoek je automatisch naar houvast. Een zin die mij trof uit het artikel over de toekomst in mijn krant. Het ging over de versnelling van ons leven waarin de techniek een steeds grotere plaats inneemt. Aanleiding was de opening van de z.g. Singularity University, afdeling Nederland. (samensmelten van robots en mensen). Op dit instituut zal worden samengewerkt met o.a. TU Eindhoven en het ministerie van economische zaken. Onderdeel van een internationaal netwerk, opgericht in 2008 Californië. Maxima was bij de opening aanwezig, een serieuze zaak dus. Het gaat om een nieuwe kijk op het maatschappelijk en politieke leven. Niet langer apart bestudeerd maar in onderlinge samenhang van alle kanten bekeken. Een basisinkomen voor iedereen is een van de doelen om de wereld te redden, naast het bestrijden van armoede, ziekte en milieu vervuiling. Wat een mooi plan. Op de vraag welke waarden de koers bepaalt, antwoordt directeur Yuri van Geest: het maximale uit onszelf halen. Ik schok van dit statement. Alleen maar het maximale uit onszelf halen, overgeleverd aan de mogelijkheden van ons brein alleen, overgeleverd aan de waan van de dag. Waar blijft de ziel? Waar is God?

Wat moet je nog geloven en hopen als het tapijt onder je voeten vandaan is getrokken? Dit nieuwe initiatief wil de boel bij elkaar houden, zegt dir. Yuri van Geest. Welke boel dan? Waar blijft ons eigen verhaal? Wat gebeurt er bij jou als het tapijt onder je voeten is weggetrokken? Geen waarheid meer, geen God die het nog houdt.

We waren afgelopen weekend bij de Trappisten in Zundert. We deelden de stilte. De monniken maken nieuwsgierig, hoe houden ze het vol, de liturgie, het vroege opstaan en tussendoor het harde werken? Dag in, dag uit. We doen mee aan de vieringen en de meeste van ons ook aan de eucharistie vroeg in de morgen. Brood en wijn is geheiligd en wordt gedeeld tot vergeving van onze zonden. Niet iedereen kan hiermee uit de voeten. Sommigen worden opstandig, anderen houden van dit oude ritueel. Er zijn veel gesprekken tussendoor en emoties die worden gedeeld. Wat zoek je daar in het klooster? Kruip je stiekem toch niet terug in de tijd? Door Van Geest weggezet als een illusie van voorbij. Of gebeurt er iets anders als je zo met elkaar de stilte ingaat?

Laten we nog eens kijken naar het oude verhaal voor deze morgen. De christelijke kerk bestond natuurlijk nog niet. Lastig voor te stellen. Toch kunnen we dit proberen, bij wijze van oefening.

Je kunt je bewust worden van eeuwen kerk, die jouw geloof hebben gevormd.
je kunt jezelf als het ware afpellen in de tijd ...
Stel je voor dat ook jij daar aanligt voor een maaltijd.
Jezus is uitgenodigd bij de theologen, de denkers van de stad.
Zij zijn de baas over het Joodse geloof.
Jezus de rebel en vrijbouter wordt ook nu stevig aan de tand gevoeld.
Dan – als totale verrassing loopt er een vrouw dwars door het gesprek.
Zij komt binnen en gaat bij de voeten van Jezus staan.
Zij huilt en zalft zijn voeten met de kostbare mirre die zij heeft gekocht.
De reactie van de mannen is agressief:
Als je een profeet was zou je haar wegsturen!
Hoe kun je dit toelaten, zij raakt je aan, zij van wie wij weten dat ze niet deugt.
Jezus ontvangt haar gebaar, hij laat haar toe.
Zij weet haar plaats, zalf zijn voeten en niet zijn hoofd.
Bescheiden zonder woorden alleen maar dit gebaar.
Zij weet dat er ruimte is bij deze ene mens.
Misschien gehoord van vriendinnen die ook naar Jezus zijn gegaan.
Vrouwen van onder en boven de wet.
Kwetsbare vrouwen die op de tocht staan in hun leven.
Alleen met hun rol in de maatschappij, alleen met hun slechte reputatie, alleen met een stil verdriet.
Met dit ene gebaar legt zij heel haar leven bloot.
Zij schaamt zich niet want zij is die ruimte genaderd waar liefde leeft in plaats van oordeel en afwijzing.
Een ruimte waar parfum, de dure mirre, een andere sfeer brengt dan het debat van de denkers.
Ruimte van grenzeloze liefde, die haar weer heel maakt.
Later stond de persoon van Jezus centraal:
aanbidding buiten ons, in de leer van de kerk.
De ervaring van innerlijkheid, van compassie en van verbinding met de Ene kreeg minzaam het domein van de mystiek toegewezen. En zo is het gegaan.
Doorgegeven als een oud geheim ook in het klooster van Zundert.
Jezus is in dit verhaal niet alleen een persoon maar een ruimte die ook wij binnen kunnen gaan.
Zo verschillend als wij zijn zo zijn we de stilte binnen gegaan.
Stilte die ruimte maakt.
Ruimte waar de monniken de eigen traditie bewaren en tegelijk al jaren de Zen meditatie uit het Boeddhisme in praktijk brengen, als voedsel voor de ziel.
Zij respecteren het tapijt onder jouw voeten, of dat nu versleten is of net nieuw is aangeschaft. Ook als je geen tapijt onder je voeten hebt- is er die ruimte...
In Zundert kom je tot jezelf, tot elkaar en kun je nieuwe ruimte voor je ziel ervaren.
De ruimte van stilte die we vinden in het klooster, is diezelfde ruimte van liefdevolle aandacht die de vrouw bij Jezus vindt.
Deze ruimte is in ieder van ons aanwezig. Je kunt verlangen naar deze verborgen plek in jou... als je eraan raakt wordt aar diep van binnen compassie geboren.
Kompas voor al die mensen onderweg van daar naar hier, die geloven in een leven waar zij tot hun recht zullen komen.
Kompas voor een wereld in nood.
Vanmorgen geef ik het verhaal mee van Zundert, van de vrouw met de mirre en het verhaal van de nieuwe academie.

Zij horen bij elkaar, zij kunnen niet zonder elkaar.
Waar zij naar elkaar verwijzen zijn er nieuwe kansen voor religie.
Ruimte- Jezus ruimte, Boeddha natuur liggen dan in elkaars verlengde.
Dat hebben ze in Zundert al lang begrepen.
Een voorbeeld voor een geloofsgemeenschap die open staat naar de toekomst.
op zoek.
Misschien wel naar een nieuw tapijt, vaste grond onder de voeten in een tijd die zichzelf niet meer begrijpt.

Inkeer en gebed
*Geef mij een zuiver hart- dat ik U mag zien
een hart vol liefde- dat ik U mag dienen
een hart vol vertrouwen- dat ik in U mag blijven.
(Dag Hammarskjöld 1905- 1963)*

Tweede lezing
*Denkers
De denker weet het zeker,
de minnaar raakt verdwaald.
Watervrees doet denkers deinzen
maar verdrinken in de zee,
is dat niet wat liefde is?
De denker regelt zijn rust,
de minnar zoekt rusteloos door
en is alleen.
Al staan er duizenden omheen,
hij mengt als olie met water.
Geef de minnaar goede raad
en je krijgt nul op het rekest.
Passie lacht je uit.
Liefde is een parfum,
bedwelmend en aantrekkelijk.
Liefde is de boom,
de minnaar de schaduw.
(Perzische dichter Rumi 1207- 1273)*

Overdenking 6

Delft 4 september 2016
Lucas 15: 1-10

Leerhuis

Afgelopen week was de schilder met de dakkapel bezig. Ronald is jong. Ik kan goed met hem opschieten, hij woont om de hoek. Ik was verdiept in mijn werk en had niet gemerkt dat hij even weg was. Tegen 12 uur stond hij in mijn studeerkamer en gaf mij een broodje kroket, nog warm: Zal er bij jou ook wel in gaan. Oh nee, ging er door mij heen. En zeker niet nu. Wacht even zei ik gauw. Ik ging naar beneden en liet de kroket achter in de keuken voor de lunch van mijn lief. Ik had ook kunnen zeggen, nee dank je ik eet geen vlees. Assertief toch en modern? Dat ging ik gewoon niet doen. In een flits dacht ik terug aan een moment in de Tekke, nog maar twee weken geleden. De oude, schemerige gebedsruimte van de Bektashi, de mystieke Soefi's, lag tegen een heuvel. Ver weg in Albanië hadden we zo naar elkaars vragen geluisterd met op de achtergrond de leraar zelf. Het was heet en stil, in de dorpen minaretten naast een kerktoren. Dat is daar zo al heel lang. Moslims en christenen leven vredig naast elkaar.

Vroeg in de morgen zaten we zo in de Tekke in de kring- met een vol reisprogramma voor de boeg. Wilt u koffie? Nee, we moeten zo verder, zei de een. Ja, graag zei een ander. Commentaar van de leraar: de laatste antwoordde uit liefde, zij zag de gastvrijheid en hoe welkom wij waren. Zij redeneerde vanuit de ander, niet vanuit zichzelf. Het was een belangrijk leermoment voor de hele groep van de conferentie. De Tekke ga je binnen met je rechtervoet als eerste al sinds de 12^e eeuw, daar op die plek onderaan de heuvel. Je stapt een voor een door de deur in een soort van binnenkamer, waar ook Jezus over spreekt: ga in je binnenkamer als je wilt bidden. Was dit leren in de Tekke niet ook een vorm van bidden met elkaar? In de Tekke ligt het dagelijks leven open in de kring. In dit leerhuis bij de Soefi's was de tijd even heel ver weg. Er werd niet veel gesproken wel diep geluisterd naar elkaar, naar de ander. Je had er zomaar uren kunnen blijven. Kopje thee, beetje praten. En vooral vragen stellen over het leven zelf. Een plek die ademt, een plek die veilig is.

We maken het allemaal mee, je hoeft er niet voor naar Albanië. Denk maar aan een cadeau waar je niet om hebt gevraagd maar niet kunt weigeren. Hoe eerlijk wil je dan zijn? De kop in de krant van de wekelijkse correspondentie tussen vader en dochter verbaasde mij niet: Het kan geen kwaad om je iets meer te verdiepen in de ander, stelt de dochter als zij haar gedachten laat gaan over de kansen van onze Multi culturele samenleving. Onbekend maakt onbemind... Moeten we de aandacht voor de ander, de liefde dan opnieuw leren voelen? Moeten we dat alles elkaar opnieuw gaan uitleggen? Misschien wel...

Ook vanmorgen zijn we over een drempel gestapt. Een voor een, een andere ruimte binnengegaan.

Misschien voor het eerst, of al lang vertrouwd. Een plaats waar ruimte is wie je ook bent waar je ook vandaan komt. Een plek waar jij je anker uit kunt gooien al is het maar voor even. Ook hier stellen we vragen en zoeken we naar antwoorden. Een plek waar ruimte is ook voor gemis, onzekerheid en angst. Hier zoeken we verbinding met de Ene, met dat Ene oude geheim doorgegeven in verschillende tradities. Aangeropen onder veel verschillende namen. Hier verzamelen we verhalen op hoop van zegen. Eenvoudige verhalen van mensen die op zoek naar datgene wat we misschien zijn kwijtgeraakt. Op zoek naar wat verloren is, een schaap, een penning, een kind. In deze drie verhalen van Lucas, wordt alles terug gevonden. Het verloren schaap, de penning en de zoon. Wat zou het mooi zijn als dat ook in ons leven zo zou zijn. Terugggevonden en weer heel- jijzelf, jouw lief, je kind.

Maar er zijn de breuken en de barsten. De gaten en de pijn. bij ieder van ons diep van binnen. Hoe wordt je weer heel?

Deze verhalen van Lucas zijn beroemd en uitvergroot. Beelden van God en mens: de herder die het verloren schaap vindt en op zijn schouders terugbrengt naar de kooi. Hoe heerlijk hoe zoet en hoe waar en onwaar tegelijkertijd. Zie mijn gaten en de pijn. Maar er is meer. Juist deze verhalen zijn vanouds, in de tekke, in het leerhuis van de vroege kerk- ook anders gelezen en uitgelegd. De herder is niet alleen beeld voor de Ene. Wij zijn de herder en leraar voor elkaar- daarmee valt elke hiërarchie weg. daarom werd dit als ketters benoemd, echt ook toen al. Als je goed oplet wisselt dat de hele dag door. Wij zelf zijn het verloren schaap, niet terugggevonden en toch gezien. Door wie? Wie ziet mij vastzitten in de struiken van het leven? Verloren aan het leven. Niet terugggevonden door een ander.

Het perspectief wisselt voortdurend ook in ons eigen leven. Het ene moment ben je verbonden met de herder, dan weer met de veilige kudde of het verloren schaap. Je voelt je verwant met de vrouw die zoekt, of met de penning die kwijt is. Hoe word je weer heel? God is zo ingeweven in deze oude verhalen veel meer dan dat hij er boven troont in een vastgezet beeld van herder of vader. Met de vrouw als beeld van de Ene corrigeert Lucas trouwens zelf al de verleiding God vast te zetten zoals het is gebeurd in de traditie van de kerk. De Ene, het Ene als oud en vergeten geheim is ook in ons eigen leven ingeweven. Diep van binnen. Voorbij alle ontkenning, of God weggegooid als een afgedragen jas. Diep van binnen als en oud vergeten geheim. Maar misschien kun je ook wel gewoon de Tekke binnengaan, zomaar. Binnengaan in het leerhuis van jouw leven: luisteren en wachten. In de stilte maar ook in gesprek met de ander.

Op zoek naar wat opnieuw gevonden wil worden- de bron, de liefde zelf.
Deze Tekke binnengaan, dat doen we ook vandaag.
Hier ben je welkom, met al je vragen. Met je vreugde en je pijn.
Hier kun jij schuilen tegen zwaar weer in jouw leven.
Hier kun je zwijgen en zomaar zijn.
Hier ben jij gezocht en gevonden voor nu en altijd.

Overdenking 7

Delft 11 december 2016
3^e Advent Jesaja 11: 1-10

John

Het is jaren geleden, wij woonden nog in Utrecht midden in de stad, vlakbij het park. Het was mooi weer en ik was die middag bezig met de was. De balcon deuren aan de voorkant stonden open. Verdiept als altijd, schrok ik op van de bel en keek uit het raam. Even trilde ik op mijn benen. Nee toch !
Het was John, elke dag liep hij langs ons huis op weg voor zijn shot bij de methadonbus in het park.
Zijn maat had al eens bij ons in de regenpijp gehangen op weg naar binnen. Mevrouw, riep hij naar boven, het touwtje hangt nog door de brievenbus. Dank je John, (fijn dat je even waarschuwt).
Wauw hij, waarom was hij niet naar binnen gegaan even in de jassen graaien zoals hij eerder had gedaan. Hij keek nog steeds blij naar mij omhoog met zijn wilde blik op weg naar zijn shot.
John de junk van onze buurt gaf zijn vertrouwen aan mij... hij maakte mij blij. Langer dan een week is ditzelfde touwtje van vertrouwen in de pers, dat is knap. Van alle kanten bekeken, nostalgie of een nieuw verlangen naar vertrouwen? Zelfs de kerk werd er nog bij gehaald.
Ineens is er focus. Een week lang een hoopvol gesprek in het publieke domein over dat ene touwtje uit de deur.
En toen die andere stem. Hard en genadeloos, als de stem van het volk. Niemand is meer te vertrouwen.
Dat kan niet, dat mag je niet zeggen, want zo simpel ligt het niet. Waar sta jij dan voor, waar leef jij uit?
Wat ga jij je kinderen en kleinkinderen door vertellen?
Vandaag klinkt in deze oude kapel de urgentie van de profeet. Jesaja was geen volksmanier maar een boodschapper van die Ene verborgen kracht. Zij noemden dit God.
Jesaja kent zijn tijd, ook toen werden de mensen misleid, de feiten verdraaid. Jesaja wil niet maar krijgt het woord van de Ene als een hete kool in zijn mond. Hij moet zijn eigen stad aanklagen.
Hij laat in ons verhaal het beeld van zijn omgeving kantelen en vertelt zijn visioen van vrede.

Er groeit iets nieuws, zie je het niet?
Het komt, het is er al. Zoals de dikke knoppen van de hortensia in de tuin.
Zoals John de junk bij mij aan de deur.
Het is er ondanks alles, bij jonge mensen die verlangen naar rust en veiligheid in de ratrace van een hard bestaan. Zij willen het anders, opnieuw beginnen. Zij protesteren, het roer moet om. Ik houd dit niet vol.

Jesaja vertelt over deze nieuwe tijd, over de nieuwe mens.
Hij vertelt over jou en over mij.
Op ons zal de Geest van de Ene rusten, de geest van wijsheid en verstand.
De geest van kennis en vreze (respect) voor de Ene.

Voor datgene waar je af moet blijven, voor wat heilig is en goed.
Respect en vertrouwen in elkaar.
Hij zal de geringe verheffen en de aarde slaan tot zij het recht begrijpen zal.

Jesaja kijkt vooruit en om zich heen. Geen kerk te bekennen, geen moskee te zien. Hij ziet mensen onderweg, zoals jij en ik.
Jesaja spreekt over de toekomst vanuit een helder bewustzijn, vanuit de helikopter zouden wij zeggen.
En hij gelooft dat het goed komt, ondanks alles.
Wat een inspiratie, wat een vertrouwen in de tijd die komen zal.
Daarom is Jesaja een profeet ook voor ons, getoetst aan deze tijd.
Nu het erop aan komt.
Nu we kunnen kiezen tussen vertrouwen en onverschilligheid, tussen verbinding en angst.
Zo spreekt de profeet:
De wolf zal naast het lam gaan liggen en het kind zal met zijn hand spelen in het nest van een slang.
De volken zullen deze wortel van Isai zoeken, een rustplaats voor iedereen.
Buiten ons in een veilige omgeving en binnen in ons eigen hart.
Wat een wijde en universele blik had deze profeet!
Jesaja spreekt de Global village aan. Zijn woorden zijn een vurig pleidooi voor vrijheid voor jou en voor mij.
In de tram en op de markt. Jouw leven, mijn leven bij elkaar ingesloten.
In elkaar opgenomen, als jij naar de moskee gaat en ik naar een kerk misschien.

Het universele visioen van Jesaja laat zien hoe alle geloven en richtingen uit dat ene verlangen naar rust en een veilige plek in elkaar geschoven zullen worden.
Want het gaat erom dat wij die ene mens worden, geschapen naar zijn beeld en gelijkenis.
Arm en rijk, Jood en Griek, zoals Paulus zegt in een van zijn oudste brieven.
Ingevouwen in die Ene, in die ene Christus, in dat ene grote lichaam van liefde en vrede. Ingevouwen in elkaar.

Die ene nabije die zich laat kennen in een leven van kwetsbaarheid en vertrouwen.
Het diepe verlangen naar dat ene, dat nieuwe- wat klaar ligt op de bodem van het leven, krijgt vorm in de weken van de Advent.
Uitreiken naar dat meer, die gloed, die zon die ons hart verwarmt.

God in jou. Vonkje van hoop-
Bewaard en doorverteld in oude en nieuwe verhalen van vroeger en van nu.
Zij komen op ons pad.
Zoals John de Junk op die ene middag, met mij daar boven aan de was.
Er was een engel aan de deur geweest.
Hij had de boodschap van licht gebracht met zijn simpele woorden.
Dat ene touwtje van vertrouwen, was hij zelf.
Hij zal het niet meer weten, misschien leeft hij allang niet meer...
Wij geven het licht door aan elkaar.
Soms ondanks onszelf. Vonkje van hoop diep in mij.

In dat brede veld van licht, voorbij welke kerk dan ook, daar in die grote ruimte heeft de Ene gesproken en hij spreekt nog steeds tot jou en tot mij.
Laten we elkaar vertrouwen, behoeden en bewaren.
Dan kan het licht ook in jou geboren worden, als een nieuw begin.
Misschien wel op de stronk van een afgeleefd bestaan.

Tekst

*Eens zal het lied vanuit de diepte
stromen naar omhoog
zoals de vogels
naar de horizon
en verder nog
Dan zal het lied de vragen dragen
tot waar elk klagen wordt gehoord*

*Eens zal het licht vanuit de hemel
stromen naar omlaag
zoals de bergbeek thuiskomt
in de oceaan en blijven mag
Dan zal het licht de tranen drogen
omdat het klagen werd gehoord*

*En tot die tijd
zolang oorlogen woeden
zolang woorden breken
zolang mensen sterven
de zon wordt verduisterd
het zingen verstomt
tot zolang
laat mij bij jou een schuilplaats vinden
laat mij voor jou een schuilplaats zijn
(Margreet Spoelstra)*

Overdenking 8

Delft, 22 januari 2017
Johannes 2: 1-11

Nan

Kortgeleden was ik bij een oude dame op bezoek. Zij woont in een verzorgingshuis, twee hoog.

Haar lichaam versleten maar geestelijk glashelder.

Haar kamer is klein maar het raam op het zuidwesten is groot.

De lucht en de hoge bomen zijn elke morgen weer als nieuw.

Zij leest het weer vanuit haar stoel.

De vogels vertrekken, de vogels komen terug en zingen zo hun eigen lied.

Ze vertelt graag over haar leven van toen.

Het was niet eenvoudig maar er is veel ten goede veranderd.

In deze kleine kamer begon haar weg naar binnen.

Ze lacht veel en praat graag over deze weg.

Ook nu was het slapen weer drie keer niks.

Ik lig dan uren in het donker voor me uit te kijken.

Maar wat een rijkdom, je kunt zomaar teruggaan in je leven, in de tijd.

Je kunt zelfs kiezen en nog eens kijken want er is zo ontzettend veel gebeurd.

Dan wordt de nacht zo licht als de dag.

De lucht, mijn favoriet, neemt mij mee als ik hier zo elke middag zit.

De dag verliest haar kracht, de lucht verandert, de kleuren worden dieper.

Dan is het fijn als er even niemand binnenkomt...

Ik voelde weer een gouden randje in dat ene gesprek.

De weg naar binnen is voor haar nog steeds een avontuur.

De weg naar binnen opent ook oud verdriet.

Er is de pijn van het gemis.

Zij had geen keus, wel de kracht om zelf die weg te gaan.

Ik vergat de tijd maar moest naar huis.

Onderweg – dacht ik nog wat na:

Nee, we hadden het eigenlijk niet over God en tegelijk ging het nergens

anders over, aanwezig tot in alle haarvaten van die ene middag.

De levenswijsheid van onze ouderen is inderdaad de sleutel tot de toekomst.

Wijsheid, niet uit de boeken maar als kennis van het hart.

Nieuw leven, doordat je anders leert kijken naar hetzelfde.

Zelfs een nare nacht wordt dan licht als de dag.

Is dat niet waar Johannes naar verwijst in het verhaal over het eerste teken van Jezus?

Laten we er nog eens naar teruggaan.

Jezus is met zijn leerlingen op een bruiloft. Zijn moeder is er ook.

Zij waarschuwt hem als de wijn op is. Een aparte rol voor een moeder.

Zij voelt zich verantwoordelijk. Zij vraagt Jezus: doe iets.

En hij antwoordt: Het is nog niet zover.

Hij gaat wel meteen aan het werk.

Lege kruiken staan klaar voor het reinigingsritueel van de gasten.

Jezus laat ze vullen met water.

Daarna proeft de leider van het feest en roept:

Dit is de allerbeste wijn, die hebben wij tot het laatst bewaard.

Maria ziet dat er iets niet goed gaat. Zij is alert, wakker.

Maria is kennelijk te vroeg, dat zijn wijzelf soms ook, maar zij trekt wel aan de bel.

Zij roept niet: mijn glas is leeg maar de wijn is op.

Niet haar eigen belang maar haar zicht op het geheel verklaart haar ongeduld.

Wat een prachtige rol speelt Maria hier in dit verhaal.

Zij maakt de *bride sight of life* mogelijk! Zij baart ook hier nieuw leven.

voor ieder die op het feest is en haar zoon zet dit om in actie.

De vaten worden met water gevuld- en het is de beste wijn.

Er zit nog een laag onder dit eerste feestverhaal.

Het doet er niet toe of het water of wijn was.

Het smaakte als het allerbeste, want het was de derde dag.

Het moment van nieuwe leven naar de Schriften.

Op de derde dag is het Pasen.

Dan breekt het inzicht door. Sta op, het kan anders.

Met kippenvel en met kromme tenen keek ik naar het nieuws van gisteravond.

Dit pikken we niet riepen meer dan een miljoen demonstranten na de inauguratie van de nieuwe president van Amerika.

We willen dat het water tot wijn wordt voor *iedereen*.

De weg van de actie spoort met de weg naar binnen.

Ik denk terug aan mijn bezoekje aan de oude dame, wat een levensmoed.

Noodgedwongen werd zij tot een kluizenaar en ging op weg.

Door te gaan, ontdekte zij de zachte kanten van haar leven als een liefdevolle open ruimte, waar je welkom bent. Waar je kunt worden wie je bent.

Water werd ook bij haar tot wijn.

Zo smaakt het koninkrijk. Het is om ons heen, het is in ons en wacht tot het wakker mag worden in jou en in mij.

Kwetsbare mensen overal vandaan zijn op zoek naar geluk.

Op zoek naar dat ene gouden randje wat maakt dat het leven toch de moeite waard is.

Het kleine verhaal van deze morgen, de oud dame bij het raam, is van betekenis voor heel de wereld.

Het laat zien hoe water tot wijn kan worden.

Daarom hebben we opnieuw uit de profeet Jesaja gelezen:

Om Sions wil zal ik niet zwijgen en om Jeruzalem wil ik niet rusten, totdat zijn redding opgaat als een licht voor alle volken en niet alleen voor *mijn* vaderland.

De woorden van Jesaja reiken tot het uiterste van de aarde, over de grenzen van tijd en religie heen.

Weggeroepen, opgeroepen: Alle hands aan deck!

Want het is nu de derde dag.

De woorden van Jesaja en het teken van Jezus vullen elkaar aan en sluiten elkaar in.

Leren leven met een gouden randje hoort daarbij.

Het geeft je kracht om het wachten uit te houden.

Wij leren van elkaar en wijzen zo de weg.

Tekst

*God zal je hoeden, Christus je voeden
Geest van hierboven geeft zin en zicht.
God schenkt je warmte,
geneest en omarmt je,
vriend in het duister en gids naar het licht.*

De tas

Het was druk bij de uitgang van de VU in Amsterdam.
Samen met collega's had ik geboeid naar haar verhaal geluisterd.
Nu liep ze voor mij uit, behoedzaam met haar stok, want ze was op leeftijd.
In haar andere hand had ze losjes een oude bruine aktetas.
Op dat moment was ik de enige die wist wat er in die tas zat.
Een oud geel papier, het doopbewijs dat haar leven als joodse meisje had gered.
Haar hele leven zat in die ene oude tas ...
Ze had er vaak op scholen over verteld.
Maar bij ons was het anders, was ze emotioneel.
Vanaf de rand van het kamp keek zij, zo vertelde ze, dun door haar wimpers naar de ondergaande zon.
Dan leek het prikkeldraad ervoor net niet helemaal echt.
Daar wil ik leven, daar bij de zon.
Dit gevoel wil ik vasthouden, daar ga ik van vertellen als ik later vrij ben.
God was zo dichtbij, ik kan het niet anders zeggen...
Toen zij en haar broer aan de beurt waren kwam het doopbewijs nog net op tijd aan in het kamp. Vervalst zoals voor velen.
Zij had het aan ons laten zien, opgevouwen in een vies klein zakje, expres nooit meer gewassen.
We hadden nog wat nagepraat en nu liep zij voor mij uit met haar leven in die tas, haast onverschillig in haar hand.
Ik liet haar met mijn aandacht los en liep nu stevig door naar het station op die gure, koude winterdag. Toch bleef ik aan haar denken.
Zij had haar leven en haar geloof met ons gedeeld.
Haar kinderlijk vertrouwen dat het goed zou komen had haar steeds weer kracht gegeven.
In dat weerloze kleine zieke, kinderlijk, woonde toen ook God.
Ze heeft ervan verteld, ze heeft ons binnengelaten in haar verhaal, in haar geheim.

Terug in de trein moest ik aan die paar woorden uit de Bijbel denken:
Weet je niet dat je Gods tempel bent.
En dat de Geest van God in je woont?
Ook als je bang bent, als je niet zeker bent van je leven- als jouw tas leeg is.
Want jijzelf bent het huis waar God in woont.
Dat bedenk je niet, dat kun je voelen, onder het denken door- en dan stamel je maar heel gewoon:
God help mij in dit bange uur van de dood, zoals zij met ons had gedeeld...

En zegt Ety Hillesum in haar dagboek, en ten slotte:
Moet je het verdriet van de wereld niet af en toe een klein onderdak verlenen?
Het grote verdriet van de hele wereld en het kleine verdriet van jouw eigen zelf.
Weet je dan niet dat je Gods tempel bent? voeg ik hier voorzichtig dan aan toe.
God hield mij overeind.
Want hij woonde in mij, zo had zij het zelf aan ons verteld.
Niemand kon dat van mij afnemen.

Dat gaat niet over kerk maar over geloof.
Het verhaal uit die tas, haar verhaal ontroerde mij diep.
Jij bent het zelf.
Ook nu in de spannende tijd waarin wij met elkaar een weg naar heelheid moeten zoeken ...
Want Gods tempel is heilig, en die tempel ben jijzelf.
Het is de grondtoon van je leven waar wij ons op af kunnen stemmen.
Van binnenuit.
Zo diep verbonden is die Ene met ons.
Daar kan niets meer tussen komen.
Daar heeft het kwaad geen vat op, dat gaf zij ons die ene middag mee.

Wij schuilen in oude verhalen, in verhalen van elkaar, van vroeger en van nu met het oog op morgen.
Kostbare verhalen, die vragen om respect.
Verhalen die je meedraagt in jouw eigen leven, verhalen waar je misschien stukken van hebt weggelaten of wellicht vergeten bent.
Laten we niet te snel denken dat we het verhaal van de ander begrijpen.
Laten we niet te snel denken dat we weten hoe het zit.
Maar zorgvuldig vragen, hoe is dat bij jou?
Vanuit het besef, dat ook die ander een tempel is.
Een heilige plaats waar Gods Geest van liefde in woont.
Dat is ons eigen lijf, ons lichaam een ander is er niet.
In je denken en in alles wat je doet. In je vreugde en in je verdriet ben jij toch een tempel van die Ene die ons leven draagt.
Een huis dat aan jou voor dit deze levensreis is toevertrouwd.

Daar heb je geen kerk voor nodig, wel een plek om samen te komen.
Een plek waar je jouw verhaal kunt delen.
Een plek waar je door je wimpers naar de ondergaande zon kunt kijken, voorbij elke vorm van prikkeldraad om je heen en in jezelf.
Ook als je voelt en weet dat jouw tas leeg is.
Niet dat ene document waar je al zolang op hebt gewacht.
Niet die ene brief die nooit is aangekomen, of verstuurd.
Een lege tas- waar je toch maar iets mee moet.
Niet losjes in je ene hand maar zwaar, omdat er misschien teveel in zit.
Aan verwachtingen, die niet zijn uitgekomen, aan ideeën, aan schaamte, aan een overwerkt verhaal.
Ik kijk van binnen nog een keer terug, zij loopt voor mij uit met haar oude tas slordig in haar ene hand.
Het is druk, studenten, ouderen haasten zich naar de tram en naar de trein.
Als kinderen van onderweg met ieder een uniek verhaal in hun eigen tas.
Allemaal een tempel, als kapel om bij thuis te komen.
Als herberg voor elkaar waar je even niet van alles moet.
Er is geen hek omheen. Geen muur, er is geen enkel inreis verbod.
Want jij bent het zelf, een tempel van liefde.

Een tuin waar je binnen mag gaan als een stip aan de horizon,
daar aan de rand van het kamp.
De tas en de tempel, horen bij dat verre turen over de heuvels.
Een gedeeld geheim, een kostbare schat.
Naam die de aarde zegent en mij weer tot leven wekt.

Eeuwige in het Ene, in mij en in jou voor nu en altijd.

Tekst Afstemming

Als je hier binnengaat
laat dan de veelheid achter je
en wees niet gehaast...

Als je hier binnenkomt
luister dan met heel je wezen
naar de liefde die stroomt in jou
oneindig en altijd nieuw
(aan de poort van het klooster van Citeaux)

Tekst

Adonaj, Eeuwige,
Eén in het Ene -
en warmte en vuur en wolken
en ronding van genade
in de loutere lijnen
van wet en rechtvaardigheid -
Naam zachter zijnde
en die de aarde zegent
en me weer tot leven wekt
in zwaar geworden gebeente
waarrond moe vlees bidt, beeft -:
Eeuwige in het Ene
van heuvel en dal samen
en luchten en tijd en namen
(Hans Andreas)

Stoepteg

Van de week belde hij weer, de onbekende man uit Werkendam.
Hij was bang en wilde over een tekst uit de bijbel praten.
Nee, op het dorp was er nu even geen eigen predikant.
Wat ik er van vond als vrijzinnig predikant. Ik stelde hem gerust.
Ik had echt met hem te doen.
Het is nooit de bedoeling geweest om mensen bang te maken.
Maar bij veel mensen ligt diep op de bodem van hun ziel- angst,
hoe zal het daar zijn? Mag ik binnengaan of niet.
Nog steeds een breuk: alles of niets.
Geloven, als een waarheid aannemen of alles over boord gooien.
Dat hoeft toch niet zo absoluut te zijn.
Afgelopen zondag preekte ik ver weg in Zeeland.
Op de terugweg reed een kleine zwarte auto voor mij op de weg.
Op de achterraut super groot: Ik ben de weg, de waarheid en het leven.
De zon dekte de eerste regel af, onder het zonnenscherm.
Is dit grappig voor andere weg gebruikers, dacht ik?
Geen idee van deze woorden zullen ze zich ergeren:
Mafkees hoe verzin je zo iets over jezelf, en dan ook nog op je achterraut.
Pas bij het draaien van de zon, kwam de eerste regel bloot: Jezus zegt ...

Inhalen lukte niet, de man van Jezus reed flink door.
Bij Tiel ging hij richting Nijmegen. Ik was hem graag gevolgd, naar zijn huis, naar
zijn kerk want daar ging ik toch van uit.
De Betuwe, dacht ik nog- Biblebelt misschien.

Vanmorgen gaat het over de geheime woorden uit het Thomas evangelie.
Een klein boekje uit het begin van de vroege kerk.
Wat hier in staat moet je niet aan de grote klok hangen.
Hoezo niet?
Daar kunnen we kort over zijn.
Er wordt een weg gewezen voor jou persoonlijk, los van een kerk.
Het is een gids voor onderweg.
Het licht is in je, het woord van liefde, vrede en recht is in je eigen hart gelegd. Dat
zijn woorden uit het begin van de Bijbel: om precies te zijn uit Deuteronomium. Het
vijfde boek van het begin- de Thora.
Ook daar al deze ene wijze les, God als liefde is in je.
Hoezo zouden we dan ineens ons eigen geluk gaan uitbesteden aan iemand anders?
Daar zeg je wat. Ik bedenk me nu dat we dat maar al te vaak doen.
De voorwaarde voor mijn geluk, dat ik mij goed voel, leg je gemakkelijk bij
een ander. Zij moeten er voorzorgen dat ik mij goed voel.
Het Thomas evangelie vertelt een ander verhaal:
In de storm van jouw bestaan blijf jij zelf overeind want jij draagt het oude mysterie
in je mee.
Jij bent zelf bent: het verhaal van de levende Jezus.
Dit was vloeken in het gezicht van de vroege kerk.
Naast de autoriteit van de priester, als weg tot God, werd de vrije weg niet geduld.
De mensen werden afhankelijk en bang.
Ik denk aan de man uit Werkendam, die ruimte zocht voor zijn verhaal.

De woorden uit het Thomas evangelie gaan over jou en over mij.
Zij gaan over onze binnenwereld, zagezegd.
Daar waar jij je antwoorden zoekt, daar waar jij de leegte van het bestaan ervaart,
waar je verdriet woont, je verlangen en je angst.
De spreuken zijn meer dan interessant.
Ze willen je uitnodigen om een nieuwe ruimte binnen te gaan naast de bekende
Godsbeelden waarin jij misschien bent opgegroeid.

Je ademt op, je ademt in- het is er altijd, deze binnenkant.
Het is in je en om je heen maar je leeft er zo gemakkelijk aan voorbij.

Diep in een innerlijk vertrek
woont tussen schemerwanden
Een iets, een hij een zij, een het
Ik heb geen naam voorhanden.
Kind branding werd het ooit genoemd.
Bron, kracht, of – een zijn gedreven-
Liefst noem ik het: een voor mijn oog
verbonden tweede leven.
Het houdt zich slapend, meldt zich dan ..
het wijst mij op een kiem, een cel
een leven in mijn leven
waaruit ik dan, naar zijn bestel
een nieuw heelal moet weven . (Tekst Nel Veerman)

En als je het zelf niet kunt voelen zal een ander je hierbij helpen.
De ander die jou nodig heeft, misschien alleen door hier vanmorgen ook te zijn. De
ander die je aankijkt en jouw hart laat smelten, die ander is gids voor jou voor op je
weg.

De zonneklep van de zwarte auto, hield de eerste regel weg.
De bestuurder wist dat natuurlijk niet zelf.
Maar wel degene die achter hem reed.
Ik ben de weg de waarheid en het leven.
De woorden van Johannes in de versie van het Thomas evangelie.
Jij bent het zelf. De Levende, het Al.

Daar raasden we over de A59, de kerk en de ketter achter elkaar aan.
Als kat en muis. Bij Tiel reed hij door, ik was hem graag gevolgd tot zijn huis,
tot in zijn kerk want ik ben nieuwsgierig naar zijn zoektocht.
Jezus de levende een mens van toen en meer dan dat, een beeld van onszelf.
Geest van waarheid en inzicht in jou en in mij.
Zij maakt ons weerbaar voor de waan van de dag.
Ik ben het Al.
Uit Mij kwam het Al voort, en naar Mij strekte het Al zich uit.
Splijt een stuk hout en daar ben ik, til een steen op en daar zul je mij vinden.
Iemand in de gespreksgroep zei:
Je moet wel zelf een steen optillen. Je moet er zelf iets voor doen, zelf in beweging
komen ook al is dat nog zo moeilijk.
Ook al moet je tegen de stroom inzwemmen bij zwaar weer in jouw leven.
Doet mij denken aan een paar dagen geleden.
Zit ik boven te werken, ineens in ons stille dorp een hoop lawaai.

Kijk uit het raam en zie – stapel stoeptegels die worden afgeleverd.
Weer een tuin die wordt dichtgetimmerd, gaat het door mij heen.
Zo gaat ons leven verstenen.
Hoe komen we dan nog bij de levende, bij het Al?
Bij de bron die ons wil voeden, bij ons aller innerlijkste zelf?

We hebben een herberg nodig, een plek om van tijd tot tijd even aan te leggen. Een
speelplaats waar we de tegels samen hebben opgelicht.
Een plek waar je de stilte leert kennen, als bron die niet opdroogt.
Til een steen op en je zult mij daar vinden.
Steek een stukje aarde uit. vol met wormen en beestjes, vol met leven.
Licht een tegel op. Op de speelplaats doen we dat met elkaar.
Til een steen op en daar zul je mij vinden.
Met en zonder zonneklep op de achterraut, want de zon draait ook in jouw leven. De
levende zijn wij voor elkaar.
We wisselen elkaar af in de dans van het leven.
Til een steen op, roept ons wakker in een nieuwe ruimte van wat leven is.

1^e Tekst- Logion 77 (Vert. Gooise Bijbel)

Jezus heeft gezegd:
Ik ben het licht
dat boven hen allen is;
Ik ben het al;
Het al is uit mij ontstaan
en het al is tot mij gekomen;
splijt een stuk hout:
Ik ben daar;
til de steen op en
daar zul je mij vinden.

Het Aramese Jezus- gebed

Bron van Zijn,
die ik ontmoet in wat mij ontroert,
Ik geef u een naam
opdat ik u een plaats kan geven
in mijn leven.
Bundel uw licht in mij -
maak het nuttig,
vestig uw rijk van eenheid nu,
uw enige verlangen handelt dan
samen met het onze.
Geef ons wat we elke dag nodig hebben
aan brood en aan inzicht.
Maak de koorden van fouten los
die ons vastbinden aan het verleden,
opdat wij ook anderen hun misstappen
kunnen vergeven

Laat oppervlakkige dingen
ons niet misleiden.
Uit u wordt geboren:
de al werkzame wil,
de levende kracht om te handelen,
en het lied dat alles verfraait
en zich van eeuw tot eeuw vernieuwt.
(tekst: Bram Moerland)

Overdenking 11

De dode geit

Delft, 13 april 2017
Witte donderdag,
Johannes: 13

De vrouw staat recht voor mij op die ene foto in de krant. Ze heeft lichte ogen, die dwars door mij heen kijken. Ze heeft een geit in haar armen, zij draagt hem dood op zoek naar eten. Afrika, *Erbarme dich*.
Ik kijk haar aan en voel pijn. We horen bij elkaar en tegelijk is zij ver weg van mijn eigen veilige omgeving. Ik denk aan Jezus, als pijn verbindt.
Ik kijk naar het nieuws. Palmzondag ingetogen oeroud gezang bij de Kopten Christenen in Caïro. Dan een knal, het beeld valt weg. Bloed aan de banken. De priester met zijn mobiel en toen de kisten, weer in rijen naast elkaar.
Mijn zoon loopt de kamer uit. Je kunt er niets aan doen, hoor ik nog.
Plat geslagen, machteloos, je blijft met een gevoel van leegte achter.

Vanavond, witte donderdag- begin van de drie heilige dagen- een aanloop en vooruitblik op het geheim van Pasen.
Hier is het begonnen op de melodie van een oud volkje Israël in een zwerfend bestaan op zoek naar zin en betekenis.
Ooit gevlucht uit de klauwen van Egypte.
Een volkje als wij samen en toch zo alleen.
Jezus is zijn leerlingen en vele andere pelgrims aangekomen in Jeruzalem.
Ook dit jaar zullen ze in de oude stad van vrede het Joodse paasfeest vieren.
Als ze onderdak hebben gevonden voor de nacht gaan ze aan tafel.
Al gauw staat Jezus op.
Hij pakt een doek en bak met water, die ook nu klaar staat voor de gasten.
Jezus doet zijn bovenkleed uit en begint de voeten van zijn leerlingen te wassen.
Petrus de rebel, wil dit alleen toelaten als hij er een grap van maken kan.
OK, was mij dan ook maar helemaal.
Hij kan het niet hebben, dit vreemde gebaar van zijn meester die voor hem knielt,
Wat is dit?
Het is iets anders dan gelijk- zijn op de werkvloer in een bedrijf of op school.
Het is niet dat de leraar teveel van zichzelf laat zien, zodat de verhouding zoek raakt en jij je ongemakkelijk voelt.
Dit is een gebaar van groot respect, van een nieuwe relatie tussen leraar en leerling.
Dit moment is bewaard voor later, als zijn lichaam gebalsemd wordt na de dood aan het kruis.
Hier blijft de aandacht voor de leerling, ook als Jezus zegt:
Als ik je voeten niet mag wassen, kun je mij niet bij mij horen.
Toen het ultieme gebaar van een slaaf. Bij elke gast die binnenkwam moest hij knielen en het stof van de voeten wassen.
Iedereen kon dit nare klusje doen maar niemand deed dit zomaar voor elkaar. Het is natuurlijk nog iets anders of je hiervoor kiest, zoals Jezus of dat je als slaaf op de markt bent gekocht door een of andere mensenhandelaar;
dat was ook toen heel gewoon.
Jezus gaat door de knieën voor zijn eigen leerlingen.
In zijn keuze dit te doen, daarin ligt zijn kracht.
Daarmee laat hij het licht van een nieuwe tijd zien.
De keuze van een houding die je niet verwacht maar wel vrij maakt.

Vrij van idiote verwachtingen die je hebt misschien ook wel van je zelf.
Wat je allemaal zo nodig moet van jezelf.
Zonder berekening er zijn voor elkaar.
Daar licht het geheim van Pasen even op.
Als alles in een ander daglicht staat. Niet mijn wil maar uw wil ...
Loskomen van je ego, dat betekent een keuze maken hoe jij je kwaliteiten wilt en kunt inzetten voor het geheel.
Voor jouw buurt, je familie en de gemeenschap waar je bij wilt horen.
Dit ene gebaar zet jouw wereld op zijn kop.
Dat niet alleen, dit ene gebaar haalt je ergens over een streep- uit je zelfgenoegzaamheid, alsof jij aan jezelf genoeg zou hebben.
Dit ene gebaar is niet een teken van zwakheid, maar laat de kracht zien van zelf kwetsbaar durven zijn.
Dit ene gebaar zet alles recht, wat krom is in jezelf, wat krom is in de wereld om ons heen. Het is een gebaar wat het hele leven ontspant.
Daarmee komt de halsslagader van ons leven, de liefde bloot te liggen.
Zoals een van de oude soefi meesters aanhaalt uit de Koran:
Is Allah niet dichterbij dan onze eigen halsslagader?
Niet mijn wil maar uw wil geschiede, dat maakt vrij.
Dit inzicht geeft vreugde, want delen wordt gewoon.
Van brood en wijn en van alles wat je zomaar hebt.
Dienen – maakt dat je gemakkelijk gaat delen, omdat het ons verbindt aan elkaar in de kring van leerlingen en van leraren, in wisselende rolbezetting.
Nu eens ben jij voor een ander een leraar en dan in een volgend moment ben je ineens weer de leerling.
Als je het leven als een leerschool wil gaan zien, is dit hier vanavond een van de grootste lessen, ik denk zelf de allergrootste en allermooiste les.
Voor elkaar instaan, elkaar dragen, ook als de last van een ander zwaar voor je is, komt in een nieuw daglicht te staan. Jouw last wordt lichter, je zorgen om de ander die aan jou is toevertrouwd. Je eigen pijn en je gemis.
Er valt een ander licht op je eigen leven. Dat is het licht van Pasen.
Als pijn verbindt- word mij gevraagd om ruimte te maken voor de nood van de ander. Word ik uitgenodigd net als Jezus drager te zijn van de pijn om mij heen, en niet alleen van mijzelf.
Dat is ook in Christus zijn, waar we het hier al vaker over hebben gehad.
Deel van dat mysterie waarvoor we speciaal vanavond hier bij elkaar zijn. Zichtbaar in het breken en delen van brood en wijn.
Wat vragen mensen meer van ons dan dat wij breken en delen als ons is voorgedaan?
De vrouw staat recht voor mij op die ene foto in de krant.
Ze heeft lichte ogen, die dwars door mij heen kijken.
Ze heeft een geit in haar armen,
zij draagt hem dood op zoek naar eten. Afrika.
Ik kijk haar aan en voel de pijn. We horen bij elkaar en tegelijk is zij ver weg van mijn eigen veilige omgeving. Ik denk aan Jezus. Als pijn verbindt.
Erbarme dich, mein Gott.

Wat vraagt de Heer nog meer van ons
dan dat wij recht doen en trouw zijn
en wandelen op zijn weg?

Wat vraagt de aarde meer van ons
dan dat wij dienen en hoeden
als mensen naar Gods beeld?

Wat vragen mensen meer van ons
dan dat wij breken en delen
als ons is voorgedaan?

Het is de Geest die ons beweegt
dat wij Gods wil doen
en omzien naar alles wat er leeft.

Tekst De disgenoten
Het simpele gerei
het brood dat is gesneden
de stilte, de gebeden
want de avond is nabij

Uit tranen en uit pijn
dit samenzijn verkregen
bij sober brood de zegen
twee in uw naam te zijn.

Waar aan de witte dis
uw teken wordt beleden
verschijnt Gij- u zij vrede:
gij Brood- gij Wijn, gij Vis.
(Ida Gerhardt)

Happy Easter

Tussen mijn digitale post waren er ook nu de Paasgroeten van onze Hongaarse vrienden uit Roemenië.

Happy Easter. Gelukkig Paasfeest.

De eerste jaren van het partner contact met de Hongaarse vrijzinnigen moest ik hier erg aan wennen: Happy Easter.

We stuurden een paaskaart terug, maar wat zouden wij er op zetten?

Het werd iets als hartelijke groeten en tulpen met paaseieren ...

Ik vroeg aan mijn Hongaarse collega wat Pasen voor hen betekent, - Hij antwoordde mij:

Pasen is voor ons de opstanding tot het eeuwige leven, dat vieren wij.

Ook het eeuwige leven legde hij uit:

De uiterste kwaliteit van wat leven kan zijn, hier en nu.

Hun eeuwenoude traditie werd een kostbare aanvulling op mijn studie.

Een geschiedenis van vervolging, marteling en dood; deze extreme protestanten die Jezus niet als God maar als mens zijn blijven belijden.

Vanouds open naar eenheid ook voorbij je eigen religieuze verhaal.

Zij waren hun tijd ver vooruit.

Gelukkig Paasfeest, het blijft wennen na al die jaren.

Moeten we het goede nieuws misschien van een ander horen?

Van iemand die de vrijheid van zijn eigen geloof heeft weten vast te houden tegen de verdrukking in?

We komen daar op terug.

Maar nu eerst het prachtige verhaal van de tuinman en de vrouw buiten bij het graf. Maria gaat al heel vroeg naar de hof.

Zij dwaalt doelloos rond, zoals je dat bij een graf kunt doen.

Ze schrikt als zij het graf leeg ziet, staat te trillen op haar benen.

De jongens komen ook.

Geschrokken rennen zij terug naar hun vrienden.

Het graf is leeg!

Maria blijft, het is stil misschien alleen een vogel in het vroege licht.

Maria kijkt en ziet meer: twee figuren, engelen.

Er ontstaat een doodgewoon gesprek.

Ze draait zich om en ziet de tuinman, denk ze.

Waarom huil je en wie zoek je?

Zij doet haar verhaal en dan roept hij haar naam: Maria. Rabboeni !

Nee, ze vallen elkaar niet in de armen.

Dat zou het verhaal van de jongens wellicht zijn geweest.

Met hun vertrek wordt het Paasverhaal van Johannes naar een andere verdieping gebracht, het beeld verspringt.

Hier in de hof van dood en leven, wordt haar ware naam genoemd.

In een fliets, in een ondeelbaar openblik, noemt Paulus het in het schitterende stuk over de opstandig, in een ondeelbaar ogenblik valt alles op zijn plaats.

Hij is het- dit is het ! Dit ben ik...

Een verlichtende ervaring, zij is gezien in haar verdriet en begrepen in haar verlatenheid. Een ander die haar ziet, een mens en tegelijk daaraan voorbij.

Je kunt ontzet wegrennen zoals de jongens, en verwaasd blijven roepen:

het graf is leeg. Wat nu?
Pasen blijft dan een mirakel, de ultieme tovertruc, lichamelijk opgestaan.
Het blijft zagezegd aan de buitenkant van je eigen leven.
Met Maria gaat het verhaal van Pasen verder, naar binnen.
Zij wacht en weet het niet; alleen daar bij het lege graf.
Daar in het ijle licht van de vroege morgen wordt zij bij haar ware naam genoemd.
Jij, Maria- de naam voor alle vrouwen en mannen.
De vreugde van Maria geeft haar een gevoel van geluk.
Zij is gezien en gekend, aangeraakt in haar diepste zelf.
En dan: houd mij niet vast.
Alsof de tuinman zegt: wacht even, niet te snel- we moeten het Paasverhaal eerst afmaken zodat ook andere mensen het kunnen begrijpen.
Het moet eerst nog Pinksteren worden. Dat zit in elkaar verweven...
Daarom zegt hij: Houd mij niet vast, je kunt mij niet toe- eigenen.
Alsof Jezus even uit zijn rol stapt.
Je moet het leven zelf aangaan en mij doorleven, van binnenuit.
Het leven zelf zal je leren wat Pasen voor jou kan betekenen.
Ik moet denken aan het ontroerende verhaal van El Bachiri.
Hij verloor zijn lieve vrouw bij de aanslag in Brussel vorig jaar.
El Bachiri werd begin dit jaar geïnterviewd door een Franse journalist.
Het interview werd in een klein boekje uitgegeven.
Vijfde druk in vier weken. Het heet in het Nederlands: Een jihad van liefde.
Een inspanning voor Allah als innerlijke weg.
Ik zou het liefs dit getuigenis helemaal willen voor lezen juist op deze morgen.
Ik geef een paar regels aan jullie mee:
Ik heb de islam meegekregen en ik houd van mijn geloof.
Ik leerde wat mededogen is.
Ik leerde nadenken, ik leerde hoe ik mijn geest kon openen
naar anderen, die niet moslim zijn...
El Bachiri vertelt wat het hem doet als hij nog jong voor het eerst als vuile
Marokkaan wordt uitgescholden.
Ik ging naar binnen en deed de balkon deuren dicht ...
Hij heeft het leven leren kennen tot in de diepste duisternis.
Maar hij is doorgedaan: laten we verder gaan vanuit het hart van liefde en
de rede- met een overtuiging of die nu religieus is of niet.
El Bachiri verbindt zijn eigen verhaal van liefde en dood aan een veel groter geheel.
Het gaat om de kracht van de eeuwige liefde die in ieder van ons aanwezig is, in ons
hart.
In de beproeving die ik moet doorstaan, alleen verder met drie kleine kinderen, voel
ik mij meer jihadist dan de grootste strijder.
Ik ben een jihadist van de liefde. (pag.78)
El Bachiri geeft een boodschap van liefde aan ons mee:
Vrede zij met jou en met de mensheid,
Houd van je naaste ook al is hij slecht.
Ik bid voor vandaag en voor morgen.
Mensheid vergeet nooit dat ik deel van jou ben.
Later keer ik terug naar de Almachtige.
Gezegend zij de mens, moge de liefde overwinnen.
Was getekend Mohamed El Bachiri, metrobestuurder,
een moslim als zo velen die je niet hoort maar die er o, zo talrijk zijn.

Je ware naam wordt opgedolven in je eigen leven.
Door een schok, door een breuk of door wat dan ook.
Diep ervaren, voelen wat Pasen betekent kan alleen als jij je eigen leven
aan wilt gaan. Met alle beproeving die daar bij hoort.
Dat is de betekenis van de woorden- raak mij niet aan.
In deze impuls van Maria- zit haar oude leven nog:
Rabboeni, mijn heer- zij wil dat hij het voor haar gaat doen.
Maar de Opgestane antwoordt: raak mij niet aan.
Je moet het zelf doen en je kunt het.
Happy Easter! Omdat wij horen bij een veel groter verhaal, een verhaal van liefde
ondanks alle dreiging van oorlog en bommen.
Happy Easter, want mijn vreugde is als de lente,
zo warm als de bloemen die overal op aarde ontluiten.
Daarom ondanks alles Happy Easter!

Overdenking 13

Viola

Pinksteren is zo wijd als de wereld maar wat is de clou?

Wat is de kern voor jou?

Ik neem je mee in een persoonlijk ervaring.

De laatste ochtend van onze vakantie moest ik nog iets afspreken met Viola onze nieuwe buurvrouw in Bită. Het kleine dorpje aan de voet van de Karpaten in Roemenië. De poort stond gastvrij open, dat was lange tijd niet zo geweest. De vorige eigenaar was altijd dronken, sloeg zijn vrouw en kleine hond.

Ze zijn vertrokken, hun huis is verkocht.

Met de vroege ochtendzon droogde de plassen van de nachtregen snel op.

Haar erf zag er schoon uit.

Viola vond ik buiten bij de schuur. Ze gaf net wat jonge plantjes uit de zaaibak aan een oude boerin. Ik wachtte en keek verbaasd toe:

Zaadjes gekocht, wekenlang zorgvuldig gekweekt en nu gaf ze de jonge plantjes weg zoals ze mij liefst elke dag 10 eieren had gegeven.

Moest ze er niet mee naar de markt?

Twee vrolijke boerenvrouwen, zij hadden elkaar blij gemaakt.

De een door die paar plantjes uit de zaaibak te halen, de ander door haar handen te openen om de plantjes aan te nemen.

Viola had een zware tijd achter de rug.

Ze was nu terug en had een nieuw begin gemaakt met haar lief uit Oostenrijk.

Zij was uit haar eigen as als de Phoenix vogel nieuw geboren.

Opnieuw beginnen doe je niet even zomaar.

Ze liet het mij zien zonder commentaar.

Opstaan uit je eigen as vraagt moed en geduld. Vaak tranen en tijd.

Je draagt dit alleen maar ook met anderen-

Voor dat laatste kun je kiezen.

Zo zijn wij hier bij elkaar, ieder met een eigen verhaal.

Je komt hier al lang, of misschien ben je nieuw.

Je hebt hier aangelegd of je denkt erover na.

Vanmorgen weven we aan jouw kleed en aan het tapijt van Vrijzinnig Delft.

Een groep onderweg, een netwerk en we houden elkaar in vrijheid vast.

We mixen religies niet omdat het hot is maar omdat het past in jouw verhaal, in het kleed van jouw leven.

Hier mag je zijn wie jij bent want het gaat om jouw zoektocht.

Hier mag je geloven in het beeld van de vogel die opstaat uit haar eigen as.

Zij bouwt een nieuw nest op dezelfde plek en toch anders want

het nest is goed maar het heelal is ruimer, zo eindigt Marsman zijn gedicht.

Vanuit dit besef kun je dus ook heel goed bij een specifieke levensovertuiging blijven. Ik vind dat spannend na een reis langs de grote tradities waar ik veel van heb geleerd.

Ik zoek naar nieuwe verbindingen vanuit een eigen nest.

Pinksteren- waait uit en keert terug naar de kern, naar het eigen nest maar anders, nieuw. Terug naar de eigen kracht.

En hij blies op hen en gaf hen zo de Heilige Geest, inspiratie, nieuwe levenskracht nieuwe veerkracht.

Delft, 4 juni 2017

Pinksteren

De *Spirit of life*, zij is in jou en in mij. Soms gedooft, beschadigd of vergeten. Maar zij is er, diep van binnen.

Vlam in mij, laai weer op, hart in mij heb geduld, verdubbel het vertrouwen.

Zo ben jij hier, met jouw verhaal- in het besef dat je deel wilt zijn van deze gemeenschap.

In het vermoeden dat dit een goede plek voor jou zou kunnen zijn.

Open voor die Geest van liefde en van aandacht

die wij door elkaar in onszelf wakker kunnen roepen.

Phoenix is in ons, en daarom ook een kwaliteit van het geheel.

Want ook een groep, een gemeenschap kan zich vernieuwen.

Phoenix kan de hele aarde vernieuwen.

Daar maken we afspraken over en daar kun je niet zomaar uitstappen, dat breek het verlangen maar slaat de hoop niet plat.

Onzichtbaar, onhoorbaar onstuitbaar aanwezig is de oervogel van het begin.

De goddelijke vogel, zij staat als een reiger aan de oever van de Nijl.

Het kan, je kunt uit de as van je eigen verhaal opnieuw opstaan.

Zoals Viola met haar lief terugkwam naar haar eigen dorp.

Dat is sterk.

Je hebt daarbij mensen nodig, die jouw voeden als je het zelf even niet meer weet, mensen die in jou geloven, zoals de boerin die de jonge plantjes op kwam halen.

De Phoenix, als beeld van een nieuw begin, niet ergens ver weg maar wakker geworden diep in jou.

Je raakt eraan als je tuurt over de zee.

Je geeft haar ruimte als je elkaar opzoekt op die ene morgen in de week.

Je voelt haar aan in het breken en delen van het brood, dat ene gebaar waarin jij er bent voor mij en ik voor jou.

Dat is Phoenix.

Ik geef jouw de schaal en ik ontvang het brood van jou ...

Dit oude ritueel vernieuwt ons leven, verbindt ons en geeft kracht voor onderweg.

Met de vragen en de pijn, met de vreugde van het onverwachte moment.

Viola geeft haar van de nieuwe plantjes die ze met zorg heeft gekweekt.

De oude boerin opent haar hand.

Ik zie twee mensen in het zonlicht van een nieuwe dag.

Want even is er een moment van meer, een moment van Phoenix.

Moge de Geest van het leven ons hart openen voor deze momenten van Phoenix.

Ook als het leven tegen zit, ook als je met je rug tegen de muur staat.

Zij is de kracht van de hoop.

Vlam in mij laai weer op, hart in mij heb geduld.

Terug onderweg hadden we veel oponthoud bij de Hongaarse grens.

Ook dit is Europa,

Hoe open zal haar toekomst zijn? Zal zij zich kunnen vernieuwen als de oude vogel van de Nijl? Zij hier wij daar- grenzen gaan dicht.

Phoenix vogel van de hoop, roep ons wakker, vuur ons aan.

Phoenix

Vlam in mij, laai weer op
hart in mij, heb geduld
verdubbel het vertrouwen-
Vogel in mij,
laat zich opnieuw ontvouwen
de vleugels, nu nog moe en grauw;
wiek nu op uit de verbrande takken
en laat de moed en uw vaart niet zakken
het nest is goed
maar het heelal is ruimer.

*(Hendrik Marsman, uit: Porta Nigra,
De gemeenschap, 1936)*

Lied: Spirit of life, come unto me.

Sing in my heart all the stirrings of compassion.
Blow in the wind, rise in the sea,
move in the hand, giving life the shape of justice.
Roots hold me close, wings set me free,
Spirit of life, come to me, come to me.

*(Unitarian Songbook-
Singing the Living Tradition, nr. 123)*

Overdenking 14

Delft 7 januari 2018
Doop van Jezus

Stukje hemel

Er hangt een stukje hemel om je heen.
Het is iets moois- iets wat boven je zelf uitgaat.
Ook al voel je het misschien niet meteen zelf.
Er hangt een stukje hemel om je heen. Je kunt het zien, voelen bij elkaar.
Nee, het is niet te koop.
Het doet ook niet mee aan de mode op de reli markt.
Kan ik mijn stukje hemel verliezen? Nee, want het hoort echt helemaal bij je.
Je kunt het wel vergeten, dat stukje hemel en dat gebeurt maar al te vaak.
Verwaarloosd, als een plant die geen water meer krijgt.
Ik denk doordat we teveel aan ons hoofd hebben.
Of ik een voorstelling van dat stukje hemel heb?
Ik heb een vermoeden.
De hemel verwijst naar iets wat we niet goed kunnen zeggen.
Bewaart het geheim van jouw leven.
De hemel is er op al die momenten, vaak onbewust, waar je leven ongemerkt even wordt opgetild.
Het geeft een gevoel van even thuiskomen.
Het hangt om ons heen en het dient zich aan in verloren momenten van ons dagelijks leven.
Ik moet denken aan mijn tandarts Mahasti uit Iran.
Ik ben al jarenlang met haar bevriend want zij is Bahāī, universele religie van liefde en vrede, zwaar vervolgd juist ook in Iran, waar haar familie woont. Tussen het boren door vertelt Mahasti over haar geloof.
Ze geeft iets weg van haar stukje hemel, telkens weer.
De hemel is er; ook al staat ons leven strak van wat er allemaal nog moet.
Als een stip aan de horizon, van je weet maar nooit.
De hemel laat je binnen zonder dat je er erg in hebt.
Zij heeft oude papieren. Vanaf de eerste bladzijde van de bijbel tot aan de allerlaatste, de hemel is niet weg te denken...
Laten we teruggaan naar het verhaal over de doop van Jezus.
Toen een gangbaar ritueel - je werd er weer zuiver van, schoon.
Toch net iets meer dan een Nieuwjaarsduik.

Net als de anderen gaat Jezus kopje onder in de Jordaan.
Daarna gaat de hemel open, de Geest van God daalt neer als een duif
en een stem roept Jezus bij een nieuwe naam: Zoon van God.
Een nieuwe geest- komt in hem, zijn bewustzijn opent zich.
Jezus is ingewijd- klaar voor zijn taak.
De doop in de Jordaan is een verhaal met een diepe betekenis.
Aan het begin klinkt het einde van het Jezus verhaal al mee:
Goede vrijdag en Pasen. Hij gaat tot de bodem, door het diepste punt.

Hoe kan ik mee gaan doen in dit verhaal?
Laat het inwerken, dan komt het verhaal naar je toe.
Dopen gebeurt in jouw leven zelf. Niet een keer maar veel vaker.
Dopen staat niet los van het donker van de vloed.
De chaos, het donker.
Want de Jordaan- staat voor dood en leven, einde en nieuw begin.

Je kunt denken aan die momenten in je leven waar je kopje onder bent gegaan.
Toen je het stuur dreigde kwijt te raken.
Dan is daar dat stukje hemel- dat je vasthoudt, als een reddingsboei op zee.
Tekenen van hoop en nieuwe levenskracht is in je geschreven, op het blauwe papier van de hemel: Jij bent mijn zoon, jij bent mijn allerliefste.
Ik houd je vast met dat stukje- soms niet meer dan een snipper, met dat ene stukje hemel.
De hemel zal zich openen op momenten waar je het niet verwacht.
Je hebt er niet voor gestudeerd, je hebt er niet voor gevast of eindeloos gemediteerd.
Maar het gebeurt als je op ziet tegen een nieuw jaar waar iedereen zo vrolijk over doet.
Als je wegzakt in een depressie, of de stilte niet aankunt.
Dopen, groeien in en aan het leven zelf.
Het beeld geeft vertrouwen dat je steeds weer uit het water van het donker omhoog wordt geduwd.
Uit het donker naar het licht- met jouw stukje hemel als kompas.
Trek de lucht zich open boven je, waar de wolken zolang zijn blijven hangen.
Het komt, ook als je er niet meer in kunt geloven.
Ik denk aan die prachtige regels van de filosoof Zvi Kolitz, *Jost Rakover wendt zich tot God*. Ook Etty Hillesum hield ook veel van deze paar regels.
Ik geloof in de zon, ook al schijnt ze niet.
Ik geloof in de liefde, ook als ik die niet voel.
Ik geloof in God, ook als Hij zwijgt.
Soms moet een ander het voor jou zeggen.
Een ander kan jouw stukje hemel ook aan je terug geven.
Dat is ook de kracht van de kring die we straks gaan vormen voor het breken en delen van brood en wijn.
De inwijding van Jezus, tot kind van God gaat verder, vouwt zich open: strekt zich uit ook tot ons zoals we hier bij elkaar zijn aan het begin van een nieuw jaar.
Deel van Hem, in Christus. Zo wordt ook een groep, een hele gemeenschap, ingewijd met vallen en opstaan in de leer van vertrouwen dat we onderweg zijn. Ook dat delen we straks in de kring.

Er licht iets op van een diep geheim, van stukjes hemel die verspreid in ons en om ons heen liggen.
Zij willen verzameld worden. En bij elkaar gelegd tot een mooi mozaïek van kleuren.
Allemaal verschillende mensen, jij en ik, vanmorgen – in een unieke groep bij elkaar.
Want een volgende keer zal het weer anders zijn.
De gemeenschap, als lichaam van Christus, gelooft in de hemel op aarde.
Juist als daar geen enkele reden voor is.
Geloven is dan vertrouwen op de dingen die er niet zijn.
De hemel hoort daarbij.
De hemel- vouwt ons in, als wenkend perspectief- als een wereld waarin geen lichaam meer gebroken wordt, en geen onschuldig bloed vergoten.
(Een wereld waarin Gij alles in allen zijt).

De doop in de Jordaan reikt dus veel verder dan een persoonlijk ritueel alleen. Het verwijst naar de beweging van het leven zelf:

Juist in de diepte van de vloed ook in jouw leven is er een beweging naar boven: je wordt omhoog geduwd. sterker, weerbaar.
De lucht breekt, je bent er door en de hemel gaat open, de geest daalt ook in jou neer als nieuwe kracht voor onderweg.
Kind van God.
Een stukje hemel hangt om je heen voor jou en voor mij.

Mijn God, ik hoef niet naar de hemel te klimmen
om met U te spreken,
ik moet mijn stem niet verheffen
om met U te praten ...
Om U te zoeken
heb ik geen vleugels nodig,
ik heb me enkel stil te houden
in mezelf te kijken
me niet te verwijderen
van een zo hoge gast..
(mystica Teresa van Avila)

Afscheid

Afgelopen dinsdag was ik bij de laatste voorstelling in Den Haag. Stilleven van Verzet zet het verhaal van de Joden uit de WO II ook in deze tijd. Jongeren van de Pizzaclub speelden mee en ik had beloofd te komen. Ik zat tussen de kinderen van groep 7 en 8, een gezellige herrie in een bomvol donker zaaltje. Ook Sahar speelde mee, inmiddels is zij 24 en nu aan de studie. Zij vertelt tussendoor hoe onveilig haar eigen jeugd was, gevlucht, verstoep-aangekomen in Nederland en verhuisd van het ene AZC naar het ander. Mijn ochtendblad bevestigt deze week hoe onveilig kinderen zich voelen in een AZC. Sahar vertelt dat de kerk veel voor hen heeft gedaan. Dat gaf een warm gevoel van thuiskomen. Om mij heen hoor ik commentaar in de zaal: Wat is dat kerk? Ik dwaal af naar de kinderstemmen om mij heen. Wat is dat kerk? Sahar bedoelde niet een hoop stenen. Zij bedoelde mensen die haar en haar familie hebben opgevangen en geholpen. Kerk is mensen, ruimte en een veilige plek voor onderweg. Kerkgebouwen verdwijnen of moeten we afstaan zoals hier de Waalse Kerk met een laatste dienst in het licht van de zon. Tegelijk duikt kerk op waar je het niet verwacht. Langs de Duitse snelweg, kleine huisjes van gebed, Autobahn kirche noch 500m. De tank vol en daarna even een kaarsje branden. Er ligt een boek en een pen, je kunt een gedachte opschrijven. Sommige mensen delen hun hele levensverhaal op zoek naar een adres, op zoek naar een veilige plek al is het maar een huisje van karton op het Griekse eiland Lesbos, bij de haven van Calais of langs de Duitse Autobahn.

Laten we nog eens teruggaan naar het verhaal op de berg. Jezus trekt zich terug in de stilte van de natuur voor rust en gebed. Hij neemt drie van zijn leerlingen mee naar boven. Daar verandert Jezus in puur licht. Mozes en Elia, zijn er ook en gaan met Jezus in gesprek. De leerlingen schrikken- wat moeten ze doen? Petrus, ook nu haantje de voorste, heeft meteen een plan. Laten we drie tenten opslaan, voor Mozes, voor Elia en één voor Jezus. Maar er kwam de schaduw van een wolk en toen was alles weer gewoon. Een stem klinkt nog na: luister naar mijn geliefde zoon... Petrus begrijp ik wel. Hij wil wat hij meemaakt vasthouden, een foto maken. Een tent opzetten, een kerk bouwen om deze ervaring heen. Wij doen dat zelf ook. Maar van de mooiste momenten, van de diepste ervaringen kun je geen foto maken. Zo is het ook met deze oude kapel, vandaag voor het laatst. Geen foto's van ervaringen maar herinneringen in ons hart.

Dus wat is kerk? – een kapel als hier, Ja een dierbare plek. Maar ook een open ruimte als beeld voor ons innerlijk. De Waalse kerk maakt die verbinding haast vanzelf. Zij stemt stenen en mensen op elkaar af.

Dat gebeurde hier, de eeuwen door vanaf 1573. Toen werd de eerste kerkdienst hier gehouden in het Frans voor de Waalse gemeente, in de kapel van het voormalige Agathaklooster. Deze kapel als een poort die wijd openstaat. Waar je zomaar door naar binnen kunt gaan de stilte in, de ruimte waar God op je wacht. Een afdakje om te schuilen tegen zwaar weer in je leven. Warm en vertrouwd in de herfst zeker toen nog met de banken en in de winter als een mantel om je heen geslagen. In het voorjaar en in de zomer open en licht als vandaag, deze laatste dag. Wij hier met elkaar nog één keer: het orgel, de gebeden en de stilte ...

Wat is dat: kerk?
Zij kon het niet helpen dat ze Sahar op het toneel niet begreep.
Kerk is een plek.
Kerk is mensen die ruimte geven aan elkaar, nieuwsgierig en open. Vertel ons jouw verhaal Sahar. Na de voorstelling kwamen de vragen. Hoe was het dan onderweg, waar moesten jullie je verstoppen?
Waar is je vader nu?
Dat was even kerk, al kenden de kinderen het woord zelf niet meer.
Kerk is mensen die luisteren naar jouw verhaal.
Kerk is mensen die geloven dat je verder kunt, ook al ben je vastgelopen in jezelf of met elkaar.
Kerk is mensen jong en oud die geloven dat je opnieuw kunt beginnen; aan je eigen schaduw voorbij, als pelgrim onderweg.

Daar is kerk, als mensen, als ruimte, als een open plek in het bos. Een plek waar we elkaar nieuwe moed en vertrouwen leren geven. Alleen, soms verloren en toch weer gevonden. Een weg die we ook met elkaar gaan als vrijzinnige geloofsgemeenschap. Een groep die elkaar vasthoudt, een netwerk waar je bij aan kunt haken. Een gemeenschap die je opneemt wie je ook bent. Luister naar zijn stem niet omdat hij Jezus is maar omdat hij God begrepen heeft.

Kerkgebouwen zijn vaak gedateerd tenzij de ruimte leeg is. Dat is altijd de magie geweest van deze Oranje Kapel. Geen kruis, geen teksten aan de muur, geen beelden in nissen verstoep. Ruimte voor God in vrijheid. Dat gold ook voor Willem van Oranje die hier zijn inspiratie vond. Een strateeg, uiteraard een sterk staatsman. Maar ook een vrije geest, een gelovig mens. Kerk is juist hier een open ruimte voor stilte. Ruimte voor jouw zoektocht.

Ruimte- naar boven, naar elkaar en naar binnen toe. Daar dichtbij de bron waar jij bent gekend, aangeraakt door die Ene die ook jouw leven draagt. Bron van zijn, die mij vasthoudt. Kerk verdwijnt niet, ook al moeten we deze dierbare plek prijsgeven en loslaten. Kerk zoekt steeds wegen, onstuitbaar aanwezig waar je het niet meer verwacht. Kerk is een ervaring, die je meeneemt in je hart.

Dat houdt niet op maar vraagt wel voeding en aandacht.
Vandaar het gebed, als vorm van meditatie, als oefening voor een leven in
liefdevolle aandacht voor elkaar.
Bidden is zelf die ruimte worden ook voor een nieuw begin, tussen jou en mij.
Dat vraag aandacht en oefening steeds weer.
Daarom trekt ook Jezus zich terug in de stilte.
Hij heeft het ook nodig om zelf weer ruimte te worden.
Een huis van aandacht en gebed.
Anders is jouw hof, jouw kapelletje, zo maar weer dichtgegroeid met onkruid.
Vandaar die huisjes van karton, op Lesbos, bij de haven van Calais en langs
de Duitse Autobahn.
Op straat, waar we gedenken met elkaar.
Op jouw kamer thuis, jouw plekje.
En hier met elkaar, nog een keer in dit oude Godshuis van woord en gebed.
Deze kapel was de eeuwen door tot steun en troost voor velen.
Een plek vol geheimen waar we het laatste nog niet van hebben geproefd.
Als de muren konden spreken wat zouden zij veel met ons kunnen delen.
Jij klein Godshuis voor onderweg.
Vandaag laten wij onze gebeden nog een keer achter in jouw oude muren.
Jij oud klein Godshuis, wij zijn dankbaar voor je onderdak. Wij breken op en trekken
verder naar een volgende kapel hier even verderop.

Lezing uit psalm 43

Stuur naar mij toe
lichtgevende voeten
dat die mij voorgaan
tot waar Gij zijt.
Dat mijn ziel niet wegkruipt
Dat u mij gezicht bevrijdt..
(Huub Oosterhuis, 150 psalmen vrij)

Afscheid van de Waalse Kerk

Delft 10 juni 2018

Overdenking 16

Delft, 1 juli 2018
1 Corinthiërs 3: 17

Welkom

We hebben veel achtergelaten, kostbare herinneringen en diepe emoties. Vanmorgen, na een klein ritueel, hebben we de deur van de Oranjekapel achter ons dicht gedaan. Te voet naar de Lutherse Kerk- de deur stond open. een warm welkom met bloemen en muziek. Het moet wennen, verhuizen is nooit leuk maar ook een uitdaging. Op de bloemen, die we vorige week volschreven, lezen we wat we mee nemen: vriendschap, warmte, vertrouwen- jullie allemaal en mijzelf. Nieuwe mogelijkheden. En ook: God en de gebeden die blijven. Kerk zeiden we toen, is een ervaring die je optilt. Een oud Godshuis helpt daarbij en wijst een weg. Maar er zijn veel meer momenten van kerk- als een open ruimte. Als ontmoeting tussen jou en mij en tussen mij en het Onnoembare mysterie dat velen, ook bij ons, God zijn gaan noemen. Kleine momenten die je optillen.

Vorige week zou ik nog een keer langskomen. Ik belde aan in de zon- maar hoorde niets. Zou de verpleegster even weg zijn? Nog eens bellen, ik wacht en voel een soort leegte in mij opkomen. Klopt de afspraak wel? Er komt een oudere man langs, hij zegt: ze is vorige week overleden. We raken aan de praat, de buurman nodigt mij binnen en begint over zijn nicht te vertellen. Nee hij had nooit aan de kerk gedaan, zijn nicht ook pas later en ook niet veel. We gaan zo even samen een nieuwe ruimte binnen. Hij loopt mee terug naar de voordeur, je moet ook nog even naar de buurvrouw gaan, zij heeft veel voor mijn nicht gedaan. Ik bel aan, Nathalie is thuis en ze is blij dat ik langskom. Ze begint meteen als ik vertel wie ik ben. Toen de buurvrouw ziek werd wilde ze graag bidden maar niet vanuit de kerk. Nou, vertelt Nathalie ik ben helemaal niet gelovig maar dacht, kom ik leen een gebedje van mijn zus, die weet er meer van. En zo ben ik met haar gaan bidden steeds vaker. Dat vond ze fijn... Raar eigenlijk maar het ging mijzelf ook raken. Nu moet ik wennen aan de leegte nu ze er niet meer is en Nathalie vouwt ongemerkt haar handen daar buiten in de zon. Het was zo mooi daar even zomaar samen voor de deur op straat. Terug op de fiets dacht ik aan onze verhuizing: wat je meeneemt dat ben je ook zelf. Even iets van samen- even opgetild naar meer in een nieuwe onbekende ruimte. Zomaar onderweg- licht, ruimte die je tegen komt en wat dan met je meegaat.

Ik denk terug aan de meditatie van afgelopen dinsdag hier in de Lutherse Kerk. We sloten af met nieuwe woorden uit psalm 43.

Stuur naar mij toe lichtgevende voeten,
dat die mij voorgaan tot waar U bent.
Bij het delen, zoals we altijd doen na de meditatie, zei een van ons:
Dat zijn toch echt de gypsen van mijn kleinzoon.

En met aandacht hebben we die ene regel nog eens samen gelezen:
stuur naar mij toe lichtgevende voeten.
De glimlach van die ene kleine die op mij wacht daar bij het schoolplein.
ook daar- een onbekende open ruimte die wij samen even binnengaan.

Over deze zelfde open ruimte, vertelt Paulus.
Tempel, noemt hij deze ruimte, Kerk bestond toen nog niet, de mensen kwamen samen voor studie en gesprek maar je verbinden met het mysterie daarvoor ging je als Joden naar de tempel.
Paulus vernieuwt zijn eigen godsdienst als hij opmerkt:
Weet je niet dat je zelf een tempel van God bent?
Een woonplaats van de allerhoogste, jij bent het zelf.
Een tempel, een heilige plek.
Jouw lichaam, jij zelf, een huis voor de Onnoembare God.
Weet je niet dat je zelf een tempel van God bent, en dat de Geest van God in je midden woont?
Je bent het zelf- een open ruimte waar je binnen kunt gaan, de stilte in.
Een open ruimte van even samen maar- die je ook ineens kunt voelen als er een afspraak niet klopt.
Je bezoek komt niet opdagen, je komt zelf te laat.
Daar is zij dan die open ruimte- misschien wel akelig leeg, - grijnst ze je aan.
Zo ben je daar weer? Kom je de leegte verkennen.
Gooi haar aan de kant, zij is een van de demonen die ons tegenhoudt:
Je moet er aan voorbij en je kunt er aan voorbij, want het is de heilige Geest die in je woont en op je wacht.
Ga voorbij aan de nacht- van pijn en van boosheid ook op wat er met de Waalse kerk gebeurt: museum, garderobe of bar voor het bezoek.
Niet door het te ontkennen verwerken wij ons verdriet maar door het te benoemen.
Daarom deze beide diensten, van afscheid en van aankomen.
We nemen de tijd en staan even stil.

Weet je niet dat je zelf een tempel van God bent en dat de HG in je woont?
Ik houd van deze woorden. Ze brengen mij terug- naar de kern.
Je bent het zelf, instrument van de Ene, allerhoogste.
Dat brengt ook verantwoordelijkheid met zich mee:
zorg dat je huis op orde is en schoon.
dat betekent- zelfreflectie met respect.
Je ook kritisch laten aanspreken en waar nodig: elkaar corrigeren ook als geloofsgemeenschap onderweg.
Want wij zijn het zelf.
Een tempel, een huis waar ruimte is voor de lege ruimte.
Over en weer, binnen en buiten, ik voor jou en jij voor mij.
Wil je even met me meelopen?
Kan ik even met je praten, wil je luisteren naar mijn verhaal zo maar even op straat? Zoals van de week, daar even samen in de zon.
We nemen elkaar en onszelf mee naar dit nieuwe oude huis voor God.
Een open ruimte waar wij opnieuw onze gebeden weggeven aan de stilte, in de muren die wachten en open gaan ook voor ons.
Oud en doorleefd huis van aandacht en gebed, we gaan jou leren kennen.
Stilte, ruimte. Een huis dat een levend lichaam wordt als wij er binnen gaan.

Vandaag geven we elkaar dat vertrouwen, open naar een nieuwe toekomst met nieuwe kansen. Uit psalm 43

Stuur naar mij toe
lichtgevende voeten
dat die mij voorgaan
tot waar Gij zijt.
Dat mijn ziel niet wegkruipt
Dat u mij gezicht bevrijdt...
(Huub Oosterhuis, 150 psalmen vrij)

**Te voet naar de Lutherse Kerk - de deur stond open.
een warm welkom met bloemen en muziek.**

Delft 1 juli 2018

Overdenking 17

Delft, 1 sept. 2018
Marcus 3: 1- 6

Cabane

We reden nog verder tot aan de grens met de Oekraïne, Sziget met het geboortehuis van Elie Wiesel, nu een klein museum.
Kort geleden nog besmeurd met nazi tekens maar dat werd ons niet verteld.
Als kind weggevoerd uit deze kleine Joods- Roemeense grensplaats.
Geen ruimte meer om te leven.
Moge zijn naam met ere genoemd blijven.
Vlak in de buurt hadden we een kamer in een Cabane gevonden om te overnachten.
Zo'n houten chalet, niet ergens in de bergen maar midden in een dorpje.
Vasile, de eigenaar had ons eerst de weg gewezen naar de locale super.
Daar zaten we dan die zwoele avond met de andere gasten buiten op de piepkleine veranda van het chalet. Een sigaretje met een biertje.
Geen Engels en geen Duits.
We keken elkaar aan, ogen werden zacht en we lachten wat naar elkaar.
Vasile masseerde ongemerkt even een schouder.
Ik voelde de veranda steeds groter worden terwijl we dicht op elkaar zaten en het uitzicht was van grind met een poort naar de straat en onze auto's veilig in het zicht.
We zochten onze kamer binnen, net twee meter verderop.
Ik viel in een diepe slaap met een warm gevoel van thuis.
Vasile bleek fysiotherapeut, we vroegen ook nog naar zijn geloof.
Dat doe je daar net zo makkelijk als dat je vraagt waar iemand woont.
Niet meer orthodox, nee na mijn ziekte Jehova getuige, hij vroeg naar ons.
We namen afscheid en kregen zijn zegen. God kan alles, nu in het Duits.
Die woorden nam ik mee.
God kan alles, ik ging in gedachten terug naar de veranda.
Ogen als diepe vijvers, bronnen van lieve mensen met de taal van de ziel op hun tong.
Zij verlegen, ik verlegen en we hebben veel gedeeld.
De taal van de ziel is niet gelikt en snel.
Zij is langzaam, vertraagde ook ons leven op dat moment.

Laten we nog eens terug gaan naar het verhaal over Jezus.
Hij is in debat met de theologen van die tijd.
Zij testen zijn geloof, wat mag wel en wat mag niet op die ene zevende dag.
Op dat moment doet Jezus iets wat niemand verwacht.
Hij kijkt naar iemand in de kring met een zieke hand.
Hij nodigt hem uit: Kom naar het midden.
Tegelijk blijft hij in gesprek met de theologen van de stad.
Twee verhalen in elkaar.
De argumenten van het debat en tegelijk de taal van de ziel.
Jezus is kwaad en vol verdriet vanwege hun hardleersheid.
De grote mond en het eigen gelijk, alleen maar redeneren tot het klopt.
Ze gooien zo de diepe bron van de ziel vol met bakstenen.
Dat gebeurt ook om ons heen. Steeds vaker, vind ik zelf.
Ons leven- als een te strak gespannen tent- vol van argumenten, formulieren en harde afspraken.
Jouw verhaal moet kloppen maar ons hele leven klopt toevallig net niet.

Een zieke hand, een gemiste kans.
Roet in het eten waar je het niet verwacht.

Jezus zegt tegen de man in het midden: steek je hand eens uit.
Hij stak zijn hand uit en er kwam weer leven in.
De theologen druipen af en beraden zich op een lelijk plan.
Het gaat ze lukken, later zal hij zwijgen.
De taal van de ziel, ogen vol liefde en mededogen niet alleen doodgezwegen maar ook doodge marteld. Niet alleen toen maar ook nu.

Die ene man met zijn zieke hand. Dat ben jij, dat ben ikzelf.
Wij met een kronkel in ons eigen verhaal, met de pijn van een verlies.
Jij met een opmerking die je net niet had willen maken.
Praat niet recht wat krom is maar breng het naar het midden.
Niet met dure argumenten maar met jouw kleine woorden, met jouw zwijgen.
Er waren ook toen boeken en teksten die deze weg tot genezing zorgvuldig hebben beschreven.
Maar wie kon ze lezen? Niet zomaar een van de leerlingen.
Daarom legt Jezus deze ruimte uit niet met een truc maar met een teken.
Kom naar het midden, vier woorden zomaar gegeven.
Hij legt zijn boodschap uit met dit ene gebaar.
Midden in de gekte van het dagelijks leven, van de werkvloer die mensen opjaagt.
Midden in jouw pijn, die je leven verdicht tot alleen jij met je pijn,
Midden in al onze volgepropte levens is er dit ene:
het lege midden als een nieuwe ruimte.

Kom naar het midden- en zijn hand geneest.
Hij kan weer vrij ademen.
Hij is er weer, aangesloten op de taal van de ziel, blij en beter.
Geen dure woorden, of een intelligent debat- maar gewoon.
Zoals daar op de veranda van de cabane, beetje Frans, beetje Duits-
Jezus laat het zien, sterker nog- hij is zelf die ruimte.
Daarmee laat hij zien hoe wij zijn bedoeld.
Er is bij ieder van ons een moment waarop je die nieuwe ruimte zomaar binnen kunt gaan. Een ruimte die jou geneest.
Jij bent diegene die wordt gezien.
Op een ander moment nodig jij zelf uit.
Kom, laten we er even voor gaan zitten. Vertel mij jouw verhaal.
De wereld om ons heen, de mensen die alleen maar succes najagen, tegen elke prijs.
De jungle op de eilanden in de Middellandse zee.
Moedeloos, machteloos vergrijpen de mensen zich aan elkaar..

Kom naar het midden.
Jezus zegt niet: kom naar mij.
Hij wil niet dat wij in hem gaan geloven maar dat wij God leren kennen.
God, altijd Aanwezige. Cirkel en kern van mijn leven.
Die plek waarvan we weten dat het er altijd is geweest.
Dat deze ultieme kwaliteit van leven niet verloren zal gaan.
Als wij maar wat meer geduld zouden hebben, ietsje meer vertrouwen.

Ik trek mij terug en wacht,
dit is de tijd die niet verloren gaat
Ied're minuut zet zich in toekomst om
Ik ben een oceaan van wachten,
waterdun omhuld door 't ogenblik.
Zuigende eb van het gemoed,
dat de minuten trekt en dat de vloed
diep in zijn duisternis bereidt.
Er is geen tijd. Of is er niets dan tijd?
Die woorden uit het oude boek zijn zo gek nog niet ...
Dat ene gebaar, kom naar het midden, is nieuw ook voor nu.
Ook voor ons, als groep onderweg aan het begin van een
nieuw seizoen.

Kosmos

Het eerste succes op Mars is al binnen. De landing is geslaagd. Nu kan onze vriend Insight, de Marslander van Nasa, aan de slag. Stel je eens voor dat je aan boord was meegereisd ... Het is onmetelijk ver weg, absurd. Hoezo zou ik thuis zijn in de kosmos? Ik moet denken aan een zomeravond bij onze vrienden in Roemenië, buiten onder een strak heldere sterrenhemel. Met een app en bijpassend muziekje zoeken we de planeten op, Jupiter, Venus en ook Mars aan de horizon. Die nacht droom ik van het heelal, het was alsof ik uit mijn lichaam was en een geheel word met de fascinatie van die avond. Je hoeft niet religieus te zijn voor zo'n ervaring. Je hoeft ook niet te slapen, al gaat je bewustzijn dan wel gemakkelijker open. Overdag kan het zomaar zijn dat je meer opvangt dan het gewone. Alsof je even verder kijkt over de rand van je eigen leven. Sta je zomaar langs de Vliet naar een schip te kijken wat voorbijkomt. Even is er een glimp van de overkant. Je hoeft ook niet bijna dood te gaan om in verbinding te komen met de kosmos. Adam wie ben je, waar kom je vandaan en waar gaan we naartoe? Talloze psychologen hebben hun tanden erop stuk gebeten, de filosofen gaan zich te buiten aan ingewikkelde concepten. De theologen doen hun best om God niet te vergeten. Wij zijn veel meer dan ons brein alleen, maar hoe dan?

Hoe willen we omgaan met deze gaten in de dag en ook in onze nacht? In een kaalgeplukt leven waar de kerk langzaam verdwijnt blijven we vaak moederziel alleen achter met deze immense ervaringen. Wat komt er na een veilig geloof van vroeger? Kunnen we het wel aan om zo zonder enig houvast overgeleverd te zijn aan ons aller enigste zelf? Ik moet denken aan het verhaal van een groep vluchtelingen op weg naar een veilig nieuw thuis, zij dachten aan bijvoorbeeld Amsterdam. Vol moed bouwden zij onderweg een klein hutje voor God, alleen maar een afdakje, het moest gewoon. Dan konden ze ten miste samen zijn en troost zoeken, houvast bij die Ene die mee trok op hun barre tocht naar het Westen. Even iets intiems, even met elkaar een momentje voor jezelf. Is het inbeelding, zo dan even alleen met God te willen zijn? Ik denk van niet, zo simpel is het ook vroeger niet geweest. Er was een diep besef van verbinding met de Onnoembare. De oude verhalen geven nog steeds houvast. Dat vindt ook Tade met zijn nieuwe boekje, *Thuis in de kosmos*. Als filosoof legt hij een lange weg af en dan die sprong in het ongewisse. Soms moeilijk te volgen en dan ineens weer heel persoonlijk. En zo is het eigenlijk ook. Er blijft, ondanks alles een soort van heimwee, een gevoel voor het Oneindige... De snelle ontwikkelingen, buiten- zelfs in de kosmos en binnen in mijn eigen lijf en leven geven veel verwarring.

Hoe vinden we de weg nog terug naar huis, terug naar warmte en liefde voor elkaar?

In de Advent worden we uitgenodigd om zelf op weg te gaan, zoekend en tastend naar houvast. Keer in, en wees waakzaam. Let op wat er om je heen gebeurt. De reis naar Mars brengt de nietigheid van onze aarde met een schok in beeld. Hoe klein, is onze grootheid. Adam wie ben je? Wie ben ik? Tegelijk maakt dit alles de reikwijdte van mijn eigen bewustzijn zichtbaar. Ik ervaar iets groters dan mijn eigen ik alleen. En juist daar in het verlaten heelal van mijn innerlijk kom ik opnieuw iets van God tegen. Iets waar ik tegenaan kan leunen, in een nieuw, oud soort kosmisch bewustzijn. Opgenomen in een iets wat er altijd al is geweest. Ik keer in, en als vanzelf keer ik terug naar de oude bronnen. Als nieuw, lichten de beelden op juist nu in de Advent: Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Ondanks alle pijn en verdriet, ondanks alle wanhoop en moedeloosheid over onze toekomst. In de Bijbelse overlevering is bakzeil halen trouwens nooit een optie geweest. Geloven is dan vertrouwen in de dingen die je niet ziet. Dat geeft houvast. Het is een woord niet ooit verzonnen maar ooit geleefd en daarom doorverteld. De Bijbelse verhalen gaan steeds ook over onszelf in een nieuw daglicht. Het zijn leef verhalen voor onderweg. Advent hoort bij ons leven, symbool voor wachten en verwachten, op de uitkijk staan ...

Thuis in de kosmos, bracht ons in de gesprekken afgelopen maanden diep naar binnen. Juist doordat we ver naar buiten reikten. Vanuit een nieuw en tegelijk zo oud besef van een soort openheid, word ik teruggeroepen naar mijn opdracht voor dit leven. Hier en nu ook na een buitenaardse reis of droom diep in de nacht. Hier en nu, word ik geroepen om op mijn post te zijn. Hier ben ik nodig, hier moeten wij een huis voor God bouwen. Met deze woorden sluit Tade Smedes zijn rondreis zelf ook af.

Mens wie ben je? Beeld van God, afdruk van het eeuwig licht aangeroepen onder veel verschillende namen. Samen, God en jij een geheel en toch ook net niet helemaal. Vandaar de afbeelding voorop de liturgie.

Zie de tent van God is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen en Hij zal alle tranen van hun ogen afwissen, en de dood zal niet meer zijn. Zie sprak hij: ik maak alle dingen nieuw. Ik ben de alfa en de omega, het begin en het einde. Ik zal de dorstige geven uit de bron van het water van het kleven om niet. Niemand heeft ooit God gezien maar wel gevoeld en beleefd in liefde als bron van ons leven. Wij zijn thuis in de kosmos en het is aan ons om hier een huis voor God te bouwen. Zo helpen wij God.

Kiezen we voor hoop of geven we ons over aan cynisme?
Adam wie ben jij?

Michelangelo

Tekst **Alles in God/God alles in allen**

Als je het wilt, zul je het kunnen. Kijk !
Beschouw het licht van de Aanwezigheid dat woont in alles wat bestaat.
Beschouw de vrolijke kracht van het leven van de werelden hierboven!
Zie hoe de kracht neerdaalt en elk levensdeeltje dat je kunt zien met de ogen van je lichaam en de ogen van de geest doordrenkt.
Beschouw de wonderen van de schepping en de bron van alles wat leeft, die het ritme aangeeft van elk schepsel. Leer jezelf kennen.
Leer de wereld kennen, jouw wereld.
Ontdek de logica van je hart en de gevoelens van je verstand.
Word de trillingen gewaar van de bron van het leven die in het diepste van jezelf zit en boven je en rondom je.
De liefde die brandt in jou, laat ze opklimmen naar haar krachtige oorsprong.
Spreid de liefde uit naar elke ziel van alle werelden.
Kijk naar de lichten.
Kijk aan de binnenkant van de lichten.
Stijg en stijg, want het bezit een sterke kracht.
Je hebt vleugels van wind, de nobele vleugels van de arend....
Verloochen hen niet uit angst dat ze jou verloochenen.
Zoek ze en onmiddellijk zullen ze je vinden.
(*Ba'al Sjem Tov*)

Overdenking 19

Delft 20 januari 2019
Johannes 2:1- 11

Dat ene moment

Vorig weekend waren we in het klooster van Chevetogne in de Ardennen. Trappisten zijn monniken die zwijgen maar je kunt veel met hen beleven.
Op zaterdag middag daalden we met broeder Cyrilles af in de kelders van het klooster. Hij had ons uitgenodigd in zijn atelier van geuren.
Hij droogt bloemen en planten om wierook van te maken.
Via internet zoeken de subtiele geuren hun weg naar nieuwe plekken voor kerken en zoekende zielen vooral in het buitenland.
Overall langs de muur staan geheimzinnige glazen potten op houten rekken.
In het midden van het atelier vreemde apparaten om te persen en te prepareren.
We sjouwen stoelen en zoeken een plekje voor de kring.
Cyrilles ziet er afgetobd uit. Wat gaan we doen? zeg het maar..
De aftrap is aan ons.
Er valt een stilte, *hij* zou toch een verhaal houden?
Voorzichtig komt het gesprek op gang.
Dan een persoonlijke vraag, op dat moment wordt het spannend.
Er gebeurt iets anders- er gaat iets open.

Het gaat over ons eigen innerlijk leven.
We vergeten de tijd. Ik voel me opnieuw thuis komen...
Zo open en kwetsbaar zag ik Cyrilles nog niet eerder.
Zomaar wat babbelen is toch fijn, fluistert hij ons toe met zijn Vlaams accent.
Er komen glazen tevoorschijn.
Cyrilles schenkt ons en zichzelf een goed glas wijn in.
De oude Armeense muziek heeft hij ongemerkt via zijn I Phone weer aangezet.
We moeten ons haasten voor de vespers, terug door alle gangen.
Cyrilles zingt in het koor als altijd, zoals iedere dag.

Dat ene moment waarop een gesprek van kleur verandert.
Dat ene moment waarop jij een helder een inzicht krijgt.
Alsof de zon doorbreekt en alles opklaart.
Dat ene moment dat jouw leven verandert.
Denk aan de drie Amsterdamse moeders. Zij nemen een besluit.
Zij gaan naar Lesbos, *Because we Carry*.
Zij kunnen de moeders die vluchten naar veiligheid en hun kinderen die onderweg verdrinken niet langer aanzien.

Over dat ene moment gaat het eerste verhaal bij Johannes.
De bruiloft in Kana. Op de derde dag ... zo begint het.
Wachtwoord voor een bijzonder moment in heel de bijbel.
Op de derde dag verwijst meteen naar Pasen. Een nieuw begin.
Op de derde dag; meteen zit je recht op.
Let op, er gaat iets speciaals gebeuren. Het verhaal begint:
Er is een bruiloft in het dorpje Kana. Er wordt gelachen en gedronken.
Dan ineens is daar Maria in lichte paniek.
Er is geen wijn meer; het feest droogt op.
Wacht even zegt Jezus, mijn uur is nog niet gekomen.
Het is nog niet zover ... we zijn er nog niet klaar voor.

Zo is het ook in ons eigen leven.
Wanneer is dat dan, dat ene moment, hoe herken ik het?
Het leek zo vanzelf allemaal. Het leven lacht je toe.
Alles gaat je voor de wind en dan: wacht even, we lopen vast.
De wijn is op.
Het roer moet om. Grote verwarring, hoe dan?
Protesten, opnieuw gele hesjes, wachten in Washington,
buigen of barsten in Engeland.
En het roer gaat om.
Ineens hebben we het over circulaire economie.
Gebruik je spullen opnieuw, laat je schoenen weer repareren
en ga je naar de kringloopwinkel voor een nieuwe bank.
Zo kan het ook. Water wordt wijn... iets nieuws komt tevoorschijn.

Ineens is er dat ene moment van een klik van een nieuw begin.
Ik ga het anders doen.
Een inzicht wordt wakker en breekt door.
In de samenleving, in gesprekken en diep in jou zelf, op alle lagen van
het leven- kan water tot wijn worden.
Dat ene moment hoe ga je dat herkennen?
Dat weet je niet van tevoren- het is iets van ruimte geven.
Haast onnozels zoals in de kelder van het klooster:
zeg het maar, waar gaan we het over hebben?
En toen begon broeder Cyrilles te vertellen:
We leven in een opwindende tijd, alles wordt anders;
Ik weet het niet maar er komt iets nieuws aan en het gaat razendsnel.
Ons gesprek verdiepte zich en verbreedde zich, er kwam ruimte.
De grote vragen waren van ons geworden en wij deel van de grote vragen.
Alles werd zacht, liefdevol en hoopvol.
Oud en nieuw in elkaar, in dat ene moment waarop water tot wijn werd
daar in de kelder van het klooster, jawel met een goed glas wijn erbij!

Wanneer komt voor jou dat ene moment?
Als je bent vastgelopen, moe of uitgeput.
Wanneer gaat alles dan weer stromen? Dat weet je niet van te voren...
Moet je wachten en je weet niet hoelang.
Dat vraagt geduld, en dat kan pijn doen.

Maar er komt een moment waarop je weet hoe het verder moet.
Er komt een moment waarop water tot wijn wordt ...
Wat dat van ons vraagt? Dat je het kunt uithouden.
Daar hebben we ook elkaar bij nodig.
Hoe kostbaar is het dan dat wij hier ook vanmorgen bij elkaar zijn.
Hoe fijn, dat er steeds nieuwe leden en vrienden zijn die zich inzetten,
hun tijd willen geven, hun inspiratie delen.
Omdat we ons willen verbinden aan elkaar en aan de bron.
Omdat we vertrouwen hebben in nieuwe wegen ook voor onze geloofsgemeenschap.

Vandaag met aandacht voor dat eerste teken van hoop bij Johannes.
Water wordt tot wijn.

Wat hard was wordt weer zacht. Er is weer verbinding, contact.
In het verhaal redt Jezus het feest.
Iedereen begrijpt dit verhaal. Zo helder verteld.
Ieder kan instappen ook in de symboliek van dit ene verhaal.
Zo is ook dit verhaal van oudsher uitgelegd op de verschillende lagen van
het leven. Letterlijk, het feest kan doorgaan en symbolisch, vandaag uitgelicht met
dat ene moment waarop water tot wijn wordt.
We lezen het in de commentaren vooral in de traditie van de Oosterse kerk.
Hier is vanouds meer aandacht voor het innerlijk, geestelijk leven.
Je kunt zelf steeds meer gaan herkennen- naarmate je oog krijgt voor de
spiritualiteit van de oude verhalen. Ze zijn ook voor ons bedoeld.
Ze leren ons op de weg te komen van God- waarmee ook jou leven zin en betekenis
krijgt in een groter geheel.
Hij is in ons en wij zijn in Hem.
Innig verweven met elkaar.
Dit inzicht geeft hoop en vertrouwen in de tijd die komt voor jou
en voor mij met het oog op morgen.

De muur

Iedere keer als ik het verhaal van de Intocht hoor ben ik geraakt.
Het ezeltje is te klein, zijn voeten slepen over de grond;
Is dit het nu?
Ook zijn eigen leerlingen staan langs de kant van de weg.
Ze vragen niet: Is dit het nu? maar schreeuwen:
Hij gaat ons bevrijden, weg met de Romeinen!
Ze komen dichtbij de stad Jeruzalem en de camera zoemt in op Jezus zelf.
Hij weent, huilen vind ik te plat, daarom wenen.
Jezus weent bij de muur van de oude stad, zijn hart breekt.
Zijn verdriet is diep om alles van het leven ... de mensen begrijpen het niet.
Ze hebben het niet gemerkt dat God naar hen omkeek.

Misschien heb jij dat ook weleens dat je zomaar overvallen worden door
een groot verdriet. Ik ken dat zelf van kinds af aan.
Soms ineens moest ik zomaar wenen.
Wat is er dan, vroeg mijn moeder toen ik klein was en mijn partner toen ik
groot was geworden. Ik weet het niet, en tegelijk wist ik het wel.
Ik voelde het grote verdriet van het leven ...
Jezus weent daar bij de muur van de stad, hij raakt aan het grote verdriet
van alle mensen.
Dit verhaal gaat daarom over jou en over mij.
Delft, Parijs, New York. Samen en ook zo alleen in de stad van de mens.
Steeds meer op elkaar aangewezen, bouwen we tegelijk overal muren.
Mexico, Israël, India, Hongarije en Noord Ierland...
Nooit zijn er zoveel grensmuren gebouwd als de afgelopen jaren.
We hebben elkaar zo nodig en tegelijk sluiten we ons steeds meer af.
We tasten als blinden langs een muur en de waarheid struikelt over het plein, lezen
we bij de profeet Jesaja (Jes. 59:9- 15).
We bouwen muren van steen en van prikkeldraad.
Maar ook muren van oordeel, van afkeer en van onbegrip.
Uit gemakzucht zetten we elkaar zo gemakkelijk weg, dat geeft houvast en
duidelijkheid, vinden we.
We bouwen muren, een schutting, omdat het nodig is.
In de stad want dat is fijn voor je privacy en voor je rust.
Je trekt je terug achter je schutting, de luiken moeten even dicht.
Maar soms zou je willen dat er meer was van samen.
Dat mensen je groeten in plaats van je zomaar voorbij lopen.
Want we willen toch verbinden?
Delft: de verbonden stad, speerpunt van beleid.
We bouwen muren, dat voelt veilig als je op de wind staat in je eigen leven.
Je moet je kunnen terugtrekken achter jouw muur, op jouw veilige plek.
Toch ben je niet altijd zelf de baas over jouw muren.
Je trekt niet altijd op het goede moment de deur achter je dicht.
En daar zit je dan alleen ontevreden te zijn.
Te vroeg naar huis gegaan van een bijeenkomst of vergadering,
was het beter geweest nog even na te praten. Wat stom...

Je hebt het niet altijd zelf in de hand.
Loop je bij een ander tegen een muur op.
Een muur van onbegrip bij vrienden of in je familie. Je komt er niet meer door.
Alles geprobeerd maar het blijft pijn doen, soms een leven lang.
Je bouwt soms ongewild ook muren in jezelf.
Ineens ging het niet meer alsof er een scherm werd neergelaten.
Een muur van angst en van onzekerheid.
Is er soms een muur diep in je zelf om je te beschermen tegen verlangens
die niet zijn vervuld. Om je te beschermen tegen oude pijn.
Om te overleven...
Als je geluk hebt kun je alleen of met een ander soms een muurtje af te breken.
Iemand die van je houdt, die over jouw muurtje wil klimmen op zoek naar wie
jij bent maar het moet wel veilig zijn.
Dan merk je pas dat jijzelf die muur had gebouwd. Je had er gewoon omheen
geleefd.
Muur van pijn, van angst, van weerloze kwetsbaarheid.
Muren die het houden een levenlang, muren die instorten- het is er allemaal.

Vandaag volgen we Jezus op weg naar Jeruzalem.
Jezus weent daar bij de muur van de stad van de mens.
Hebben ze het gemerkt, in de drukte van hun geschreeuw?
Hebben ze het gezien, dat ene moment?
Jezus alleen daar bij de muur ...
Bij de muren die wij bouwen wordt ook veel geweend.
Er wordt gehuild aan beide kanten van de muur, vergis je niet.
Door kinderen die niet mee mogen daar bij de grens van Mexico.
Aan de muren dichtbij huis wordt ook geweend.
Heb je het gemerkt hoe je een ander hebt gekwetst?
Hoe de ander zijn deur daarom heeft dichtgegooid?
Heb je het gemerkt hoe een ander weent?
Je weet vaak niet wie er wel om jou weent, wie er met jou meeloopt
in een klein gebed, misschien alleen voor jou.
Een kaarsje aangestoken, of een kaart gestuurd, alleen voor jou.

Vandaag volgen we Jezus op zijn weg naar het einde als nieuw begin.
Hij gaat door de poort, door de muur.
Hij komt in het centrum van de stad ook van jouw stad, van mijn stad.
Daar door een laatste, diepste punt, daar komt ruimte, een nieuwe plek
waar je gewoon jezelf kunt zijn in een nieuwe stad, in Jeruzalem.

Vandaag is het Palmzondag en volgen we Jezus op zijn weg.
Wij worden uitgenodigd om mee te gaan door de muur,
door de poort de stad in.
Het is niet gemakkelijk maar we gaan niet alleen.
Er zijn andere mensen om mij heen.
Ze roepen niet alleen maar zien misschien ook jou in je moeite en je pijn.
Je bent gezien er is iemand die om jou weent.
Ik denk aan de tekst uit psalm 87
Hij wil bij mensen zijn. Zo luidt zijn Naam.
In diep dalen op hoge vlakten
aan rivieren van tranen...
(Huub Oosterhuis, 150 psalmen vrij)

Geen muren maar een open ruimte waar we zomaar met elkaar in het gras gaan zitten. Geen muren, maar de veiligheid van een nieuwe morgen. Zomaar gewoon met elkaar ...

(bij de muur op weg naar Jeruzalem, foto Anja Meulenbelt)

Tekst- Ik heb een muur om mijzelf gebouwd door de jaren heen veel stenen gesjouwd. De muur heeft nog flink wat gaten, die ik sms gebruik om mensen binnen te laten. Zo nu en dan haal ik er een steen uit. Niet te snel maar ik kijk wel vooruit. Ik bescherm me soms achter mijn muur opdat ik niet gekwetst wil worden op den duur. De muur gebouwd steen voor steen. drie stenen erop en één eraf voor menigeen. Toch blijf ik onbewust maar hopen Dat er iemand komt om de hele muur te slopen. (auteur onbekend)

Overdenking 21

Delft, 7 juli 2019
Mattheüs 6: 24- 35

Flexibel geloven

Vrienden van ons eten ook gewoon weer AVG. Ik moest er even over nadenken. Aardappelen, vlees en groente. Net als vroeger, toen kwam eerst de Chinees en daarna de Pizza. Nu kun je hier alles eten wat je maar wilt. Zo is het ook met de markt van religie. Je kunt van alles zelf uitkiezen en je eigen menu samenstellen, zoals dat past bij jouw zoektocht. En onze eigen christelijke traditie, onze AVG- is zij echt voorbij? De kerk, nu een sportschool of een fietsenstalling om maar wat te noemen... is er geen gevoel voor de gebeden die nog in de muren hangen? Is het dan echt voorbij allemaal? Nee, ik geloof van niet. Er blijft een soort van oerverlangen naar geborgenheid, naar overgave. Van de week had ik een gesprek met een jonge student. Zijn eigen problemen had hij doorgewerkt met een psycholoog. Maar daaronder bleef het leeg. Ik zoek iets maar ik weet niet precies wat. Geen taal van huis uit meegekregen, daarom kon hij er ook niet met zijn vrienden over praten. Geen AVG om zich tegen af te zetten. We spraken over het landschap van zijn ziel en raakten aan iets diep van binnen, er werd iets wakker. Iets nieuws en toch zo vertrouwd.

Wat is er voorbij alle eigen bubbels met je mandje volgeladen in de super van geluk? Daar vragen jonge mensen mij naar. Zij vragen ook hoe was dat bij jou? Mijn eigen verhaal was ooit ook veilig AVG Hervormd. Toch verlangde ik naar meer. De nieuwe gerechten die ik tegenkwam deden mij goed. Ik ontmoette vrijmetselaars, sjamanen en legde de tarot kaart bij een vriendin. De stilte van het klooster, de rituelen van de Rozenkruizers. Het ging allemaal mee in mijn rugzak. Ik was geboeid door de overtuiging van anderen en leerde inzien hoe alle grote tradities naar elkaar verwijzen. Tegelijk is de AVG van thuis altijd met me meegereisd als een diep kompas. Later werd dit toen flexibel geloven genoemd. Maar hoe doe je dat dan? Ik ontmoette iemand, nog niet zo lang geleden, zij vroeg om raad. Haar religieuze bio puilde uit van de citaten van de grote meesters maar ze vond niet hoe ze zelf nu verder moest. Is het dan geen luxe waar ik nu mee bezig ben, zo alleen maar voor mijzelf terwijl de wereld schreeuwt van pijn en nood? Ik denk van niet. Mensen zitten klem en verdwalen in het bos, op zoek naar hun juwelen. Staan dan met lege handen aan de rand van datzelfde bos, weerloos en kwetsbaar alleen. En ik denk terug aan de 4^e Hugo de Groot lezing kortgeleden in de Nieuwe kerk. Ik leidde een workshop over zingeving. De groep om mij heen kende elkaar niet, we raakten in gesprek: Ik geef mij leven zin doordat ik mooie dingen maak voor anderen.

Ik ben mantelzorger, ik coach jonge mensen, ik sta achter de kassa bij de super. Elke klant geef ik een glimlach mee. Steeds liep er ook iemand anders mee in hun eigen verhaal, dat viel mij op. Ik had daar niet om gevraagd bij de opening van ons gesprek.

Jezus vertelt over de lelies op het veld, hij is gids steeds op een verrassende manier, ook met het oog op morgen.

Denk niet dat het toen gemakkelijk was, de mensen werden onderdrukt en uitgebuit. Zeker de groep om Jezus heen.

Ook toen was er veel keus op de markt van religie en zingeving.

Wees niet bezorgd, kijk naar de vogels in de lucht en naar de lelies in het veld.

Aan het einde van dit zomerse beeld geeft Jezus de essentie mee:

maar zoek eerst het koninkrijk en de gerechtigheid.

Dat gaat over samen. Ik kreeg ook zelf mijn eigen lessen op mijn levenspad.

Aan het eind van mijn studie werd ik ziek. Ik werd afhankelijk, belandde in het ziekenhuis en kon een half jaar niet meer lopen. Er zat een beest in mijn bloed, een bacterie. Het werd een lange weg om weer beter te worden.

Er waren zoveel lieve mensen om mij heen, zo warm. We waren samen.

Ik keerde terug naar mijn AVG maar anders, als in een spiraal werd ik steeds dieper ingewijd in het geheim van Christus.

Alles wat ik onderweg in mijn rugzak had verzameld paste erin.

Juist deze zachte woorden van Jezus, over de vogels in de lucht en de lelies op het veld, zijn nog steeds als balsem voor mijn ziel.

Voorbij alle scholen en meesters, bleef ik leerling van de Heilige Geest.

Zoek eerst het koninkrijk en zijn gerechtigheid en al het andere zal je gegeven worden. Je kunt niet zomaar je eigen paradijsje maken.

Het leven neemt je soms zelf bij de hand en ook dan kan alles goed komen.

Je kunt niet zomaar je eigen paradijsje maken. Het leven zelf vraagt om overgave en toewijding aan datgene wat op je pad komt.

Dat geeft een zekere zorgeloosheid, een gevoel van thuiskomen.

Dat bedoelt Jezus net de vogels in de lucht en de lelies op het veld.

De roep van een koekoek lokt ons naar huis, is een bekende tekst uit de traditie van het Zen Boeddhisme.

Ik herken dat als ik 's avonds laat de koekoek over het weiland hoor aan de Kromme Rijn bij ons in Bunnik.

De koekoek roept ons naar binnen, naar dat iets waar het echt om gaat.

Een glimlach zoals die jonge vrouw achter de kassa bij de super hoort daar bij. Zij geeft je iets mee, ik reken graag bij haar af.

We worden pas bevrijd door het gaan van de weg niet door ons vast te grijpen aan de mantel van onze leraar.

Het is jouw weg, alleen voor jou, daarom hebben we dat verhaal van de zoektocht door het bos er vanmorgen naast gelegd.

Zoek je de edelstenen, de meest sublieme citaten op internet, de leraar of meesteres buiten je, je komt uiteindelijk weer uit aan de rand van het bos uit, zij het op een andere plek.

Zoek ook eens even niet maar laat het gaan.

Laat het even stil vallen om je heen en in jezelf.

Laat het leven zich even zelf leven...

Want wat heb je eraan als je een boekenkast bij elkaar hebt gelezen zonder verbinding met je diepste kern, de woonplaats van je ziel.

Zij heeft rust nodig- warmte en ruimte.

Dat zal haar goed doen, dan zul je vinden waar jij naar op zoek bent.

Dan zul je thuis komen, zoals dat bij jou past.

Dat kan opnieuw de AVG zijn van je jeugd maar nu anders, dieper en breder.

Voor mij is dat Christus- kern van mijn leven.

Alles past hier in: bron van liefde, bron van zijn.

Jeruzalem

Fundament voor kwetsbaarheid, het kwam er zo maar uitrollen aan het eind van de voorbereiding.
We waren even stil om deze drie woorden goed te proeven.
Jeruzalem, fundament voor kwetsbaarheid.
Geen stad waar zo gevochten is.
Stad van vrede, wat is je basis, waar ben jij op gebouwd?
Vanmorgen zijn we bij het begin.
David trekt de oude vestingstad Jebus binnen met zijn mannen.
Strategisch gelegen op een heuvel.
Ook lammen en blinden hebben er een veilige plek gevonden.
In de steegjes achteraf zijn ze weggekropen, ze leven van de vuilnis.
Hun systeem van overleven geeft tenminste wat rust.
Meteen staat het verhaal op scherp als David in aantocht is:
Je komt er niet in, roepen de bewoners.
Sterker nog lammen en blinden zullen je wegjagen.
Met een slimme truc weet David de stad binnen te dringen.
En dan omgekeerd luidt een oud spreekwoord:
Lammen en blinden die komen het huis van David niet in.
Welk huis wordt hier bedoeld en gaat het hier wel echt om kwetsbare mensen?
Dit spreekwoord zegt iets anders, dan we letterlijk vermoeden.
Daarom die tweede lezing uit dat oude lied:
wat heb je aan een God die ongrijpbaar is?
Liever een beeld, een sterke leider, een duidelijke overtuiging,
een lifestyle waar jij bij wilt horen.
Het oude lied vult in:
Hun goden zijn door mensenhanden gemaakt.
Zij hebben een mond maar kunnen niet spreken.
Ze hebben ogen maar kunnen niet zien, oren maar kunnen niet horen,
niet ruiken, niet tasten niet voelen.
Er is geen enkele empathie of compassie.
Het is het systeem zelf wat veiligheid geeft, armoede- of zelfs een handicap.
Daarom zijn de lammen en blinden uit ons verhaal zo agressief.
Je komt er niet in. Blijf van me af!
Iemand van ons vertelde over een jongen in een ziekenhuis in India.
Hij was doof. Zijn ouders wilden dat hij geopereerd zou worden.
Hij wilde dat zelf niet, voelde zich veilig in zijn leven zoals dat was.
Kom niet te dichtbij, blijf uit mijn buurt.
Pijnlijk herkenbaar als je ongewild alleen door het leven gaat.
Of als je moet leven van de straat, als je dakloos bent geworden.
Als je toch terugkeert naar je oude leven van verslaving, want dat is veilig.
Jij met je goede raad, weet je het soms beter?
Systemen- geven veiligheid ook voor ons ...
Het viel weer stil bij de voorbereiding.
Toen noemden we de prestatiedruk juist bij veel jonge mensen.
Maar ook wijzelf, waar je allemaal aan moet voldoen.
Hoe jij zichtbaar wilt zijn op F-book.

Want je wilt toch ergens bij horen?
Jij met je kwetsbaarheid, jij met je verdriet en je pijn.
Je gaat niet zeggen dat je je niet goed voelt. Daar rust een soort van taboe op, zo legde mijn krant gister nog eens uit in een stuk over de twintigers, dertigers in Amsterdam.
Alles moet kunnen, en je zorgt er maar voor dat je leven klopt.
Als we goed naar de psalm luisteren, zijn deze systemen de lammen en de blinden van toen.
De goden van onze tijd, mensen en wensen waar wij ons aan uitleveren.
de grote mond en sterke arm.
Lat ieder zijn eigen problemen maar oplossen. Stuur ze terug bij de grens, wij hebben genoeg aan onszelf. Kun je nog zo redeneren in een mondiale gemeenschap die tot één global family is geworden?
En toen viel het weer stil bij de voorbereiding.
Want waar ben jij zelf in dit verhaal?
Jeruzalem als stip aan de horizon, land aan de overkant van melk en honing.
Als een wenkend perspectief.
Je gaat niet zomaar mee want jouw patronen en systemen, hoe moet dat dan?
Als de kinderen van Israël eenmaal op weg zijn in de woestijn, roepen ze al gauw, laten we terug gaan naar de vleespotten van Egypte.
We werden uitgebuit als slaven maar hadden wel elke dag te eten.
Het voelde als veilig.
Heimwee, terug naar vroeger toen alles nog duidelijk was.
Lekker Nederland met de toppen van de duinen en maar één religie die echt telt.

Jeruzalem, als stip aan de horizon.
Waar het leven gaaf is, waar ruimte is voor elkaar.
Vandaar dat rare spreekwoord: Lammen en blinden komen er niet in.
Geen systemen maar vrijheid.
Niet ver weg maar hier en nu. Ook in ons eigen leven.
Dan kruipt dit verhaal onder onze huid met kritische vragen:
Hoe zit jij dat bij onszelf?
Patronen en systemen zijn niet perse, negatief. Ze geven houvast.
De veiligheid van een vaste baan, mijn gezin, de groep waar ik bij hoor?
De buurtvereniging, de kerk en de partij. Klopt dat nog wel?
De rust om hierover na te denken heb je niet altijd.
Moet jij je bakens eerder verzetten dan voor jou is gepland.
Je pensioen bijvoorbeeld. Hoe ga je dat doen?
Van de week had ik een gesprek met een jonge vrouw, zij vroeg om een steun in de rug, een groep waar ze bij zou kunnen, een gemeenschap waar je naar elkaar omkijkt bijvoorbeeld.
Zoveel mensen lopen verloren zonder richting, zonder koers in hun fragiele bestaan.
Vanmorgen zijn we, na een korte verkenning dicht bij de bron:
De stad van mijn hart als kompas.

Jeruzalem als een magneet en bergkristal tegelijk.
In alle facetten van ons leven wil zij stralen.
De pijlers waarop zij is gebouwd zijn kwetsbaarheid en liefdevolle aandacht, naar elkaar en naar jezelf.
De stad van vrede wacht in jou, als een diep verlangen naar heelheid, naar de eenvoud van geluk voor jou en voor mij.

Zij wil ons leven zuiver maken door net even verder te kijken dan het gewone van alledag.
Soms heb je van die doorkijkjes, dat het even opflitst, even een moment met een gouden randje, even geen bijgedachten- waar je weer somber van wordt. Even geen lammen en blinden over de vloer.
Misschien als je een lichtje opsteekt voor een geliefde of voor jezelf.
Er komt iets vrij diep van binnen... heel dichtbij.
Licht dat breekt zomaar in mij.
De oude stad Jebus als nieuw begin, als stad van mijn hart blijkt dan helemaal niet moeilijk in te nemen.

Er is een weg, een manier om Jeruzalem als fundament voor kwetsbaarheid zelf te gaan herkennen. Ik denk aan een foto in mijn krant:
Hoe huisdieren even op bezoek komen bij hun baasje die in het ziekenhuis ligt.
Even de stad van vrede zomaar aan je bed.
Ver weg in een oud verhaal wordt de eerste steen gelegd voor dit Jeruzalem, stad van vrede. Fundament voor kwetsbaarheid.
In die lijn staan de profeten, in die lijn heeft Jezus zijn leven geleefd.
Bij het breken en delen van het brood in ons eigen leven, daar komt ruimte voor de stad van vrede.
Stad als plek waar je thuis komt bij jezelf, bij elkaar en zo bij de Ene die het leven draagt.
Vandaag raken we aan de onthulling van al de verhalen die vooraf zijn gegaan van de kleine David weerbaar tegenover de grote Saul, vanuit dit geheim.
Jeruzalem fundament voor kwetsbaarheid.
Een kostbaar oud kompas voor jou en voor mij met het oog op vandaag en morgen.

Overdenking 23

Kerstavond, Delft 24 dec. 2019

Een licht in mij

Ontsteek een licht in mij! Doe het licht eens aan.
Vraagt die ander: kun je dat niet zelf?
En dan valt het stil. Als je ja zegt, sta je alleen.
Als ik nee zeg, voel ik me een sukkel.
Ja hoor, ik red me wel. Maar van binnen voelt het leeg en alleen.
Weer zo vroeg op, alleen op mijn fiets door het donker naar mijn werk.
Ik red me wel, ook als het niet gaat.
Fris en gezond- maar anderen ook depressief en somber.
Ieder loopt in een eigen verhaal. Vanavond zijn we voor even samen.
Misschien ben je hier alleen naar toe gekomen.
Op zoek naar een spoor van licht, naar houvast voor onder weg.
Vanavond even een time out, kerstavond 2019.

Ontsteek een licht in mij, wil je.
ik krijg dat niet alleen voor elkaar, ik voel het niet.
Ik zie wel alle goede wensen maar het werkt niet,
ten minste niet bij mij.
Van binnen, weet je. Blijft het zo stil.
Ontsteek een licht in mij! Nee, ik vraag je geen advies.
Ik vraag je om je echt in mij te verdiepen, loop niet langs me heen.
Denk niet dat je het snapt.
Van binnen is het leeg met alle drukte om me heen.
Ik hoor het in de verhalen die vooral jonge mensen aan me vertellen.
Ze zijn op zoek naar iets waarvan ze niet weten wat het is.
Een soort van verlangen naar iets groters dan hun eigen kleine ik alleen.
Een plan voor hun leven maar dan los van succes- los van alles wat niet lukt.
Ik zoek iets waar mijn leven in past.
Bijvoorbeeld dat ik iets kan betekenen voor anderen.
Hoe maak ik mijn leven zinvol, los van stress en alles wat moet.
Ontsteek een licht in mij!

Vanavond een oud verhaal, misschien heb je er wat aan.
Het is een eenvoudig verhaal: een ongehuwd stel is onderweg, dakloos- als vreemdelingen in hun eigen land, bezet door de Romeinen.
Ze moeten zich laten registreren en daarom gaan naar Bethlehem.
Moe aangekomen zoeken ze onderdak voor de nacht maar de deur gaat steeds voor hun neus dicht. We zitten vol!
je kunt nog wel daar achter slapen, in de stal bij de beesten.
Er is geen plaats in de herberg, vol gezelligheid en warmte.
Buiten is het koud...
Daar waar je het niet verwacht wordt het kind van licht geboren.
De herders, nog half dronken zijn de eerste die aankomen in de stal.
Pas veel later de wijze, rijke geleerden uit het verre Oosten.
En zo is er een mooi kerstverhaal van gemaakt met een os en een ezel.

Een klein, kwetsbaar maar ijzersterk verhaal, van toen voor nu met het oog op morgen. Groter en dieper, voorbij aan één geloof.
Voorbij aan synagoge, kerk en moskee.

Een oud en bewaard geheim voor ons leven, wie je ook bent.
Hoe jouw verhaal ook verder gaat.
Als je het niet meer verwacht, dan gebeurt het.
Op een onverwachts moment, komt iemand je helpen.
Die ene glimlach, heeft me over het dooie punt geholpen.
Die ene vraag op het goede moment. – dat kwam binnen:
Er wordt diep van binnen iets aangeraakt, je voelt je gezien.
De lucht klaart op. Er is verbinding- er gaat iets stromen-
een soort van warmte van jou naar die ander.
Liefde, aandacht, meeleven.

Toch gaat dit oude geheim nog verder, voorbij aan vrienden en familie.
Als je het niet meer verwacht, als je op een dood punt zit in je leven,
dan is daar diep van binnen, iets wat je uitnodigt om binnen te gaan.
Het is een warme plek vol van licht.
Puur, als een frisse tuin in het vroege voorjaar.
Als een innerlijk geheim wacht dit licht ook op jou.
Je kunt steeds een stapje dichterbij dit oude geheim komen.
Vanavond een kompas.
Vanavond zijn we op een belangrijk knooppunt in ons wijde netwerk aangekomen, in
dat ene oude verhaal.
Het kind van licht in doeken gewonden, zeg maar vodden.
Iets anders was er niet.
Niet in een paleis geboren, maar op een plek waar het niet kan, in een stal.
Armoede en onzekerheid. Geen toekomst.
Juist daar gebeurt het, een nieuw begin.

Het kind van licht verwijst naar het kind van licht in jou en in mij.
In de beestenboel van jouw leven als je de weg niet weer weet.
Juist daar is een punt van licht als kompas, niet duur verpakt maar
in alle eenvoud verteld en bedoeld voor jou.
Een oeroud verhaal, als houvast in een wereld van teveel.
Teveel kunstlicht, teveel plastic, teveel mensen.
In een wereld van tekort: dakloos, vreemdeling,
kinderen- onderweg naar morgen, 50 miljoen.
Een wereld waar wij vanavond even samen in wonen op dit knooppunt van
deze ene kerstavond, ingeweven in een netwerk dat verlangt naar één groot nieuw
verhaal.

Vanavond een verhaal van hoop dat het anders is bedoeld dan wat wij er van
maken. Een kompas voorbij aan de grote vergissing- van eerst ik, eerst mijn eigen
land.
Een kompas voor een nieuwe morgen van samen met elkaar.
In een wereld waar veel mensen wel deugen.
De route begint vanavond bij dit knooppunt in ons grote netwerk:
een kind als vreemdeling geboren, geen papieren, geen status.
Alleen maar kwetsbaar, weerloos in een voederbak.
Ontsteek een licht in mij: wijs me de weg naar deze nieuwe morgen.
Leer me kaartlezen, op de weg van de liefde die verbindt.
Ontsteek dat licht ook in mij.

Als je deze vraag wilt toelaten: maak je ruimte voor God die liefde is,
in jou en in mij onderweg naar morgen waar genoeg
is voor ieder van ons. Voor nu en altijd.

Eén ster maakt de lucht minder dreigend.
Eén kaars maakt de nacht minder zwart.
Eén hand maakt de weg minder eenzaam.
Eén stem maakt de dag minder stil.

Eén vonk kan het begin van een vuur zijn
Eén noot het begin van een lied.
Eén kind het begin van een toekomst.
Eén wens het begin van een nieuw jaar.
(Jacqueline Roelofs van der Linden)

Indopen

De meeste mensen deugen, wat een mooie boodschap voor het nieuwe jaar. In de boekhandel lachte de titel mij vriendelijk toe. De jonge historicus Rutger Bregman, geeft met zijn boek een nieuwe blik op de geschiedenis van de mens. De meeste mensen deugen dus. Ik moet denken aan meneer Frederiks van de Hubo in ons dorp. Plankje op maat laten zagen, alle vragen over verf. Frederiks wist overal een antwoord op. Tuinschaar bot, geef maar mee, doe ik wel in het weekend thuis. Een zachte, lieve man van mijn leeftijd schat ik. Hij deugde omdat hij zo gewoon was en buitengewoon vriendelijk. We kwamen er niet veel, maar toch. Een paar weken terug- twee containers voor een gesloten winkel. Een buurman vertelde dat Frederiks in het hospice lag. Ik deed nog een kaart in de bus van de winkel om hem te bedanken. Van de week moest ik weer aan hem denken. Gek eigenlijk, dat ik vanzelf een verbinding maakte met de doop van Jezus. Daar gaat het vanmorgen over.

Johannes schrikt terug, maar doopt Jezus toch. Een oud ritueel van schoonmaken in de rivier, gewassen worden. Als Jezus uit het water komt gaat de hemel open en daalt de Geest van God op hem neer in de gestalte van een duif. Een oud ritueel uit het gewone leven wordt een groot symbool. Dopen werd al gauw het toegangsbewijs voor de kerk. Veel christenen ook van de vroege kerk dachten er anders over. De doop: geen dogma maar inwijding, een ritueel voor onderweg. Daarom werden deze do- het- zelv-ers- buiten de kerk gezet als ketters. De Gnostici, de Katharen, zij zagen de doop als inwijding in het mysterie van het leven zelf. Dopen als inwijden, indopen in het leven in een groot geheim- in Christus, deftig gezegd. Maar dan voorbij de regels van de kerk. Dopen wordt zo terug gegeven aan het leven en komt daaruit als nieuw op.

Vanmorgen gaan we nog een stap verder. Ik denk terug aan meneer Frederiks. Hij was ingedoopt in iets bijzonders, in iets van het leven zelf. Iets heel natuurlijks met zijn rustige stem. Nee, we zijn aan een gesprekje over de kerk nooit toegekomen. Er zijn mensen die hebben iets wat we allemaal herkennen. Je voelt je op je gemak, er is ruimte, geen oordeel. Zij hebben het hart van nature op de goede plaats. Heel veel mensen zijn zo, veel meer dan je zou denken. Want de meeste mensen deugen gewoon.

Vaak hangt er een soort van sluier over deze oorspronkelijke helderheid, ook van ons eigen leven. Door het water, uit het water- krijg je gaande weg je oorsprong terug.

Daar heb je een leven lang voor nodig. Vaak gaat het met schokken, door een crisis in je leven, door grote ervaringen die je leven veranderen. Deze grenservaringen, contrastervaringen, helpen jou je weg te vinden. Soms door dichte mist die maar niet op wil trekken. Dopen is dan iets van een leven lang, iets wat steeds weer gebeurt. De mist trekt op door alles wat we meemaken. Alsof je gaandeweg wakker wordt- je ogen open gaan, naar binnen en naar buiten in de wereld om je heen. Daarbij helpen we ook elkaar. De heren en dames Frederiks die we tegenkomen, in Bunnik in Delft, wonen overal. We zijn ook zelf voor de ander, soms een spoor van licht, van inzicht, van inwijding. Al weet je het niet altijd van elkaar en van jezelf.

Dopen is geen gestold ritueel, geen dogma, maar een als beweging ingeweven in ons leven. Net als het delen en breken van het brood, ook teruggegeven aan de ervaring zoals het ooit begon. Dopen doe je dan niet één keer maar gebeurt steeds weer opnieuw. Dopen gebeurt op die momenten waarbij je een licht opgaat. Een licht van inzicht, van liefde die gaat stromen. Dopen is dan erkennen van de liefde van Christus in jou.

Als een spoor van licht tegen alle donkere dingen van de dag en van de nacht. Zoals opzien tegen een Nieuwjaar... Hoe zal het gaan? Dopen krijgt zo een bredere betekenis, als de cirkels ik het water, rondom die ene doop van Jezus toen. We geven het ritueel terug aan het leven zelf. Oorsprong en nieuw begin.

Daarom hebben we deze eerste zondag van het nieuwe jaar uit het oude boek Deuteronomium gelezen. Het woord van liefde vrede en recht is in je eigen hart gelegd. Om het te doen. Je kunt er zelf bij- jij mensenkind, geschapen naar Gods beeld en gelijkenis. Hoe mooi kan het zijn. Dit is een diep weten van binnen in je. Een geheim, wat je mag delen en doorgeven. Maak het wakker bij elkaar, want de meeste mensen deugen en snakken naar een groot verhaal om samen in te wonen. Licht in ons, het wacht op jou.

Hoe ga je dat spoor van licht herkennen? Wat kan ik doen? We keren nog een keer terug naar de bestseller van Brugman Hij eindigt met tien leefregels voor een nieuw gedeeld verhaal, met als kern compassie. Dat gaat verder dan empathie, denkt na over een plan van aanpak, roept op tot solidariteit. Ik denk aan ons project: *Because we Carry*. Compassie leert ons evenwicht tussen afstand en nabijheid. Maakt ons weerbaar, tot steun voor wie weerloos zijn. Brugman kan het program van Jezus niet achter zich laten.

Alles wat je aan de minste van mijn broeders of zusters hebt gedaan, heb je aan mij gedaan. (Mattheüs 25)
Meelijden ja- en daarna tot actie overgaan.
Compassie is inclusief.
Daarom wereldwijd herkend als de route naar diep gedeeld geluk.
Het verlangen naar één nieuw groot verhaal, gaat dus over compassie.
Warmte, meeleven. Elkaar inwijden, indopen in een leven van liefde.
Tegelijk is er ook verlangen naar de kleine verhalen van de mensen en van de dingen die voorbij gaan.
Het verhaal van meneer Frederiks is er één van.
Het praatje bij de kassa van de super hoort daar bij.
Niet uit nostalgie, of *feel good* maar gewoon.
Zo gewoon dat je het er eigenlijk niet over kunt hebben.

Vandaag staan we even stil aan het begin van een nieuw jaar.
Jouw leven, open en kwetsbaar, ingedoopt in het mysterie van liefde.
Dat maakt ons weerbaar voor de tijd die komt.

Overdenking 25

Delft, 23 febr.2020
Mattheüs 5: 43- 48

Gaaf zul je zijn

Leg je de lat niet te hoog? Vraag je niet teveel van jezelf?
Vraagt het leven überhaupt niet steeds meer van ons?
Presteren om er door te komen, krom liggen voor je hypotheek.
Maar ook in morele zin, ik wil het beste uit mezelf halen, *you get what you want*-
een toverwoord, uit een opleiding tot coach die ik lang geleden volgde, samen met
vooral jonge mensen uit het bedrijfsleven.
Natuurlijk is het fijn als je ambitieus bent maar het is nooit het laatste.
Dat bedoelde mijn moeder al toen ik nog klein was: tandje minder mag ook wel.
Ook in geestelijke zin ligt de lat soms erg hoog.
Er kwam iemand bij me voor een gesprek. Ik weet niet hoe lang ik nog te leven
heb maar *for the time being*, wil ik echt een christelijk leven leiden.
Ze deed haar best maar ergens voelde het niet goed.
Ik bracht de tekst in, die we zojuist hebben gelezen:
Wees dan volmaakt zoals je hemelse vader ook volmaakt is.
Het zijn woorden waar je over valt. Daar waren we het over eens.
Wees perfect, het sluit wel akelig goed aan bij de drive van onze tijd.
Nog beter, nog meer. Alles moet kloppen.
Tot het niet langer gaat. Er knapt iets, *burn out* in alle leeftijden.
En daar zit je dan.
Wat moet je doen en misschien nog meer wat moet je laten?

In ons gesprek legde ik haar uit dat met volmaakt iets ander is bedoeld.
Er staat in het Grieks, de taal van het Nieuwe Testament *teleios*.
Dat betekent: doel, bestemming.
Wees dan volmaakt betekent: kom tot je bestemming.
Dat vraagt een stukje zelfonderzoek.
Je mag je afvragen, als je 's avonds in bed de dag nog eens langsloopt:
Was dit de bedoeling van deze dag voor mij?
Heb ik het goede gedaan?
Niet om perfectie na te streven, daar gaat het helemaal niet over in de Bijbel.
Maar wel om in verbinding te blijven met de voeding van binnenuit, met jouw
kompas.
Je overweging kan overgaan in een stil gebed.

Het gesprek maakte haar lichter.
Eigenlijk is het heerlijk, ging zij verder.
Ik geniet van de mensen om mij heen, het geeft mij zoveel.

Thuis dacht ik lang na over dit gesprek. Ik zocht de tekst nog eens op.
Tot mijn verrassing zag ik in de kantlijn een verwijzing naar Deuteronomium 18:
13. Ik las naast het Hebreeuws, de taal van het Oude Testament, nu ook nu de
Naardense vertaling. Een gaaf geheel zul je zijn, met de Ene je God!

Een gaaf geheel, dat spreek meer aan dan; de harde eis: je moet perfect zijn.
Een gaaf geheel zul je zijn met de Ene je God.
Gaaf, *Tov*, goed. Tot je bestemming komen.
Vanuit die onderstroom, dat het OK is.
Dan kun je rustig gaan slapen. Morgen is er weer een dag.

Teleois- doel, weg. Een leven lang onderweg, als een pelgrim naar jouw bestemming. Aangesloten op die onderstroom, diep in jou, wordt jouw weg steeds duidelijker.

je kunt ook leren aanvoelen of je op koers bent of er naast zit.

Jarenlang kun je naast jezelf leven en je hebt het niet in de gaten.

Er moet brood op de plank maar het vraagt teveel.

Een relatie waar je zelf eerder de stekker uit had moeten trekken, maar ja... wat dan?

Ook mijn zoektocht ging niet langs een pad met alleen maar rozen.

Er waren harde distels en doornen. Ik leerde ervan en werd mij steeds meer bewust van hoe mijn weg dan wel moest gaan.

Sommige mensen voelen vanzelf aan- wat bij hun levenstocht hoort.

Veel vaker maak je een omweg, dwaal je rond en weet je niet wat de volgende stap is.

Sta je dan open, laat jij je aanspreken door die stem, diep in jou?

Door de mensen om je heen:

Hé ben jij wel goed bezig? Een vriend, moeder of collega...

Een geestelijk leven is niet te koop, - niet *you get what you want*.

In tegendeel.

Een geestelijk leven willen leiden vraagt moed en vertrouwen en gaat altijd over verbinding, met wie naast je gaat in jouw leven.

Met wat boven je is aan ruimte, licht en lucht.

Verbinding met jou diepste zelf.

In het besef dat je bent opgenomen in die stroom van liefde, die onderstroom in een bizar leven waar zoveel mensen naar verlangen.

Jonge mensen, ouderen – die (nog) zoveel van zichzelf moeten.

Maar niet weten waar het te zoeken, hoe het te benoemen.

Hoe dat ene, die Ene toe te laten in hun dagelijks leven.

Geen woorden geleerd voor medeleven, voor compassie.

Aangesloten op die stroom diep in jou geeft rust en evenwicht.

Dat is ook uitademen, om je heen kijken en diep naar binnen gaan.

's Avonds in bed nog eens de dag langslopen en je hart openen.

God, is dit de bedoeling geweest van deze dag?

Die ruimte kun je geven aan jezelf en vooral ook aan elkaar.

Even geen oordeel...

Ik sprak iemand die net als ik veel onderweg is.

Hoe is dat zoveel uren alleen in de auto?

Hij zei: dat geeft mij de ruimte om te bidden. In de file uit de file.

Hoe dichtbij kan het zijn.... die onderstroom van een geestelijk leven.

De woorden van Jezus zijn geen strenge regels voor onderweg maar ingebed in een veel groter geheel van een warm en aandachtig leven.

Een gaaf geheel zul je zijn, met de Ene je God.

Dus ook een geheel met God- in jou en om je heen.

God is er al- luidt de titel van een klein boekje voor de veertigdagentijd, van Laurence Freeman, Benedictijner monnik. Leider van The World Community for Christian Meditation, een beweging in meer dan honderd landen actief.

Van harte aanbevolen voor kleine momenten van inkeer.

Leg de lat daarom niet te hoog maar laat je leiden door die stem van binnen, ook in jou. Als je goed luistert word je geroepen tot datgene wat past bij jouw weg,

op deze dag.

Wat past bij jouw zoektocht van vinden en van gevonden zijn.

Want een gaaf geheel zul je zijn met de Ene je God.

Wat een trefzekere uitleg van een lastige struikeltekst.

Wees volmaakt als uitnodiging om tot je bestemming te komen.

Zo staan we straks in de kring staan rond het teken van brood en wijn.

In verbinding met elkaar, in verbinding met de Ene,

het geheim van ons leven.

We breken en delen het brood.

We drinken uit die ene beker, die ons verbindt aan dit geheim.

Hoe goed kan het zijn, ontspanning voor een leven dat op hol slaat.

Weet: dat je een gaaf geheel bent met de Ene, je God.

Leg de lat daarom niet te hoog, alleen dan kun je een woonplaats zijn voor God.

Delft 15 maart 2020
woestijntijd
Mattheüs 4:1-11

Overdenking 26

Deze overdenking is in verband met het coronavirus niet uitgesproken, maar digital - inclusief de liturgie - aan alle gemeenteleden en vrienden van Vrijzinnig Delft per mail toegezonden.

Het coronavirus confronteert ons keihard met onszelf, een wereld vastgelopen, afgemat en uitgeput.
Iedereen heeft het er over. Zo deelden we onze gevoelens ook van de week bij de Lutherse kerk. Een van ons zei:
als een trein die ineens stil staat, niemand weet waarom maar gaat wel met elkaar in gesprek. Het maakt veel los, ook nieuwe solidariteit.
Een ander zei: ik vind het ook eng, ik weet niet hoe ik hiermee om moet gaan.
Ik was benieuwd hoe de jongeren er mee bezig waren en besloot dit 's avonds in te brengen bij de Pizzaclub.
Zij waren vooral laconiek. Het zal wel weer voorbij gaan.
Scholen dicht was toen nog niet aan de orde.
Hun reacties, ook nu nogal heftig, raakten mij.
Ze zijn vol hoop en goede moed.
Die nacht kwam het beeld bij me op van de raaf die met een groen takje terugkomt bij de ark van Noach, na 40 dagen ronddobberen op het water van de woeste vloed. Het is een heel oud verhaal.
Het donkere water staat symbool voor chaos, losgeslagen zijn zonder richting.
Ongegeneerd hamsteren in tijden van nood hoort daar ook bij.
Mensen doen maar wat... ook nu. Geven zij zelf ook toe in het NOS journaal.
De oude beelden van de boot, de ark en de vloed- het groene takje in de snavel van de raaf, gaat over ons. Juist nu-
Vanmorgen leggen we de woorden uit Psalm 91 ernaast.
De nacht valt met haar spoken, wees niet bang.
Nieuwe morgen, weer een dag – wees niet bang.
Koorts gloeit aan in de middag, pest waait rond in het donker, wees niet bang... god van me op jou bouw ik.

Woorden waar je bij op adem kunt komen, waar je even bij kunt schuilen.
Woorden, niet verzonnen maar geleefd.
Woorden die zoveel mensen houvast hebben gegeven voor onderweg, voor als de controle wegvalt.
In de samenleving buiten maar ook binnen in ons kan de wildernis je ongelukkig maken.
Heb je geen richting in je leven, leef je maar van dag tot dag op goed geluk.
Of, weet je het allemaal niet meer zo precies, ga je dingen vergeten.
Ook onze binnenwereld kan van slag zijn. Niet netjes je emoties op een rij maar alles door elkaar. Chaos, daarom maar liever eenvoud, duidelijkheid- buiten om mij heen.
Ook onze binnenwereld wordt gespiegeld in die oude verhalen van toen.

Woestijn als beeld van leegte en dood- maar ook als beeld van nieuw begin.
Grondtoon in heel de Bijbel- Steeds met veertig als terugkerend refrein: in de leerschool van het leven.
De verhalen hebben vanouds al die lagen in zich waar wij hier nu naar verwijzen. sociaal en persoonlijk, buiten en binnen.
Het is zo één groot verhaal van bevrijding geworden.
Veertig met Noach en de vloed, het groene takje als nieuw begin van leven.
Mozes met zijn groep zwervers door de woestijn op weg naar een leven in vrijheid, het beloofde land.
Dit allemaal klinkt mee als we Jezus volgen op zijn weg in de wildernis, ook als leerschool toen bedoeld.
Na veertig dagen en veertig nachten is hij uitgeput.
Kwetsbaar als hij dan is, wordt hij op de proef gesteld met rare vragen.
Kom doe nog eens een kunstje, als je de zoon van God bent.
Je weet het toch zo goed, nou dan!
Verloren, spookbeelden waarmee Jezus onderuit wordt gehaald.
Hopeloos alleen, verlaten in de wildernis buiten en in hem.
Zo eng dat je je van alles in je hoofd gaat halen.
De nieuwe wildernis is oud, we kennen haar allemaal, diep in ons.
De verzoeken waar Jezus aan bloot staat gaan ook over jou en mij.
Elkaar wegzetten in een beeld wat niet klopt: je weet het toch zo goed, nou dan.
stemmen van mensen om je heen, stemmen ook in jezelf.
Je wordt onderuit gehaald en je hebt geen verweer.
Angstig kijk je om je heen ...

De wildernis is nieuw, dichtbij in de wereld om ons heen.
Op de eilanden in Griekenland, waar de wanhoop toeneemt.
Wat is daar nog hun houvast, een teken van nieuw leven?
En nu dichtbij huis met het corona virus wat om zich heen grijpt.
Iedereen heeft het erover.
Wat moet je doen?
Relax zeggen de jongeren, en ze zijn supergoed op de hoogte.
Ze zijn zelf als dat ene groene takje in de snavel van de raaf...

Plagen waaien aan je tent voorbij ...
Hij beveelt uit de hemel zijn boden, dat zij waken over al je wegen, dat zij jou op handen dragen.
Het is als een gebed ook voor elkaar.

Vanmorgen word je uitgenodigd om een geestelijk leven opnieuw serieus te nemen.
Deze tijd van inkeer is een kans: hoe wil ik mijzelf verhouden tot wat er allemaal gebeurt? Waar sta ikzelf?
En misschien ben je zelf een groen takje voor een ander zonder dat je het beseft.
Een teken, een bode, een engel onderweg. Open durven staan, met lege handen, maakt de kans groter dat je zelf de tekens gaat verstaan.
Ik denk aan ons vertrek uit het klooster een paar weken geleden.
In de storm van die nacht was een flinke dennenboom precies tussen twee van onze auto's omgewaaid. De foto staat in de laatste Nieuwsbrief.
Een engel op ons pad, vond mijn medepassagier onderweg naar huis.
Ja, er was iets bijzonders aan dit voorval maar ik vul dat niet verder in.

Wel was ook ik even aangeraakt door dat meer, wat mijn leven voedt en draagt.
De tekens onderweg zijn talrijk, teer en klein in de chaos van ons bestaan.
Als een groen takje in de winter van de vloed, als een stem van hoop.
Een engel als een bode, als een boodschapper van de overkant.

Nee, het geloof gaat onze kwetsbaarheid niet oplossen.
Geloof als tovertruc, zeker niet.
Geloof als vertrouwen in elkaar, als nieuwe solidariteit, gaat ons wel helpen
een pad te vinden in de nieuwe wildernis.
Geloven is dan vertrouwen in de dingen die er (nog) niet zijn.
Dat is men wel ooit God gaan noemen, iets aan onszelf voorbij.
Niet als concept maar als weten diep van binnen, dat wij aan elkaar gegeven zijn.

Geen veilig pad om langs te gaan
geen plek geen been om op te staan
geen roest om op te bouwen,
geen bron die uit de rotsen breekt
geen bloed dat stuwt, geen hart dat spreekt,
geen ziel om in te schouwen.
Geen gulden regel, rond getal
geen laatst gericht in dit heelal
onwrikbaar onbewogen.
Maar mensen die verminkt en klein
ontheemd, ontkend toch mensen zijn
roepend om mededogen...

uit:
(zangen van zoeken en zien 176: 2, tekst Huub Oosterhuis)

Geen veilig pad wel een kompas dat ons oog traint voor een groen twijgje in de winter..

Manhattan

De nieuwe wildernis

V LITURGISCHE TEKSTEN

- A. Bij ons samen zijn, was er aan het begin een groet, herkenbaar voor de diensten waarin ikzelf voor mocht gaan.

Aan het begin van deze viering spreken wij uit
dat we hier bij elkaar zijn
in herinnering aan het eeuwig Licht,
aangeropen onder veel verschillende namen.
Moge dit licht ons hart openen voor een geest van
liefde en mededogen ook in deze viering.
Amen

- B. Morgengebed, vaak aan het begin van de dienst, als inkeer tot een korte meditatie. De tekst is, enigszins aangepast, van Sytse de Vries.

Ik open mij voor U, o God
opdat uw Geest in mij kan dalen
en worden tot mijn eigen adem.

Ik open mij opdat de kracht
van wat U beweegt
ook mij de richting wijst.
Ik open mij opdat uw liefde
mij bezielen zal
en ook mijn hoofd en hart zal leiden.

Aan het begin van een viering, als afstemming en korte meditatie:
Als je hier binnengaat
laat dan de veelheid achter je
en wees niet gehaast...

Als je hier binnenkomt
luister dan met heel je wezen
naar de liefde die stroomt in jou
oneindig en altijd nieuw
(aan de poort van het klooster van Citeaux)

1. Ik ga de stilte in (mel. 650 Nieuw liedboek)
en nergens hoor ik meer
dan daar, waar alles zwijgt
Ik tot mijzelf inkeer
2. Ik ga de stilte in
tot diepte waar ik hoor
de zachte fluistering
die nooit nog is verhoord

Korte meditatie

3. Waar angst zijn kelders heeft
en het verlangen slaapt
daar wordt mijn diepste naam
gekoesterd en bewaard

- C. Bij het delen van brood en wijn, tekst Tafelgebed-
Als een vriend van mensen, God
hebben wij U leren kennen.
Als een bondgenoot van wie niet verder
kan en moedeloos te neer zit.
Als iemand die troost wie verdrietig zijn
maar die ook deelt in onze vreugde.
Zo gedenken wij Jezus van Nazareth
die in de nacht waarin hij werd overgeleverd
een brood nam en de dankzegging uitsprak.
Hij heeft het brood gebroken en gedeeld
met de woorden: dit is mijn lichaam
blijf dit doen om mij te gedenken
Zo nam Hij ook de beker na de maaltijd en zei:
Drink uit deze beker en blijf ook dit doen
om mij te gedenken
Zo bidden wij:
Kom in ons midden God,
in het delen van brood en wijn
en vervul ons met Uw Geest,
opdat wij voor U en voor elkaar
onze gelofte vernieuwen
dat recht wordt gedaan en vrede zal bloeien
onder de mensen,
waardoor wij betrokken raken bij een wereld
waarin geen lichaam meer wordt gebroken,
waarin geen onschuldig bloed meer wordt vergoten
een wereld waarin Gij alles in allen zijt.

*Tekst ds. Johan Blaauw, remonstrant (1949- 2008)
Versie Vrijzinnig Delft- februari 2016*

- D. Acclamatie bij de voorbeden, de voorbeden zelf schreef ik niet uit.

Nieuw liedboek 426
*God zal je hoeden, Christus je voeden
Geest van hierboven geeft zin en zicht.
God schenkt je warmte,
geneest en omarmt je,
vriend in het duister en gids naar het licht.*

Nieuw Liedboek 833
*Neem mij aan zoals ik ben,
Wek in mij wie ik zal zijn.
Druk uw zegel op mijn hart
en leef in mij.*

- E. Onze Vader die in de hemel zijt
Uw naam worde geheiligd
Uw koninkrijk kome; Uw wil geschiede
op aarde zoals in de hemel
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven
En leid ons niet in verzoeking
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
tot in eeuwigheid.
Amen

Het Aramese Jezus- gebed
Bron van Zijn,
die ik ontmoet in wat mij ontroert,
Ik geef u een naam
opdat ik u een plaats kan geven
in mijn leven.
Bundel uw licht in mij -
maak het nuttig,
vestig uw rijk van eenheid nu,
uw enige verlangen handelt dan
samen met het onze.
Geef ons wat we elke dag nodig hebben
aan brood en aan inzicht.
Maak de koorden van fouten los
die ons vastbinden aan het verleden,
opdat wij ook anderen hun misstappen
kunnen vergeven
Laat oppervlakkige dingen
ons niet misleiden.
Uit u wordt geboren:
de al werkzame wil,
de levende kracht om te handelen,
en het lied dat alles verfraait
en zich van eeuw tot eeuw vernieuwt.
(tekst: Bram Moerland)

Onze Vader, onze Moeder

*Allen: Eeuwige Geest, Maker van de aarde
Drager van pijn, Gever van het leven,
Bron van al wat is en zal zijn
Vader en Moeder van ons allen
Liefhebbende God die in de hemel is:
Moge de heiliging van uw Naam
weerklinken door het heelal !*

*Voorg: Moge de weg van uw gerechtigheid bewandeld worden
door de volken van deze aarde !
Uw hemelse wil worde gedaan
door alle geschapen wezens
Uw rijk van vrede en vrijheid voede onze hoop
en kome op aarde*

*Allen: Voed ons met het brood dat wij deze dag nodig hebben
en vergeef ons de pijn die wij elkaar aandoen.*

*Voorg: Sterk ons in tijden van verzoeking en beproeving
Hoed ons voor zorgen die wij niet kunnen dragen.
Bevrijd ons van de greep van alle kwaad.*

*Allen: Want u regeert in de heerlijkheid van de
macht van de liefde,
Nu en in eeuwigheid
Amen.*

Lied- 80 (uit Zingerderwijs) mel. NLB 653

Ik durf jouw Naam niet aan te raken
ben bang te breken wat ik weet.
Ik kan alleen maar kleiner maken
wat groter is dan ik nu weet.
Mijn woorden zijn altijd te klein
voor wat er is, voor wat zal zijn.

Ik durf de taal niet aan te raken,
het licht dat op het water viel.
Al zou het teerste woord ontwaken,
wat even was, is te fragiel.
Taal is te klein op nieuw te klein
voor wat er was, voor wat zal zijn.
(t. Margreet Spoelstra)

F. Als afsluiting gebruikte ik graag een eigen versie van een zegenbede van Sytse de Vries:

God zal met je gaan
als licht in je ogen
een lamp voor je voet.

Als hand op je hoofd
een arm om je schouder.
Als baken in ze
en verte die wenkt

Als groet op je lippen
en hoop in je hart
Moge de Ene zo in je rusten
Grootmoedig en zacht
En moge haar aanschijn
over je lichten
Bij dag en bij nacht
voor nu en altijd.
Amen

Ook vaak in een korte, eigen versie:
De Ene geven je de geborgenheid
van zijn handen
de goedheid van zijn ogen
de glimlach van zijn mond,
De vrede van zijn woorden,
de warmte van zijn hart.
Het vuur van zijn Geest
en het geheim van zijn
aanwezigheid in jou.

Keltische zegenbede

Moge je gezegend zijn
met de dauw van de hemel
met het licht van de zon
met de gloed van de maan
met de warmte van het vuur
Met de luwte van de wind
en met de groeikracht van de aarde.
Dat wij elkaar tot zegen mogen zijn.

Liederen die we veel hebben gezongen:
Nieuw Liedboek 849

1 Zoek de we-gen van de wijs-heid
die de schep-ping dan-send groet.
Blijf haar vol-gen, schenk haar aan dacht
proef haar woor-den, juist en goed.
Wijs-heid baant het pad naar vre-de,
doet ons voor wat lief-de doet.

2. Luister naar de stem van wijsheid,
op de markt prijst zij haar waar.
Hoor het woord dat mens geworden
ware goedheid openbaart.
Als dat woord dan kiemt en uitgroeit
vinden recht en trouw elkaar.
3. Zuster wijsheid, kom en help ons,
voed wie nieuw geboren wordt.
Zielsvriendin en liefste naaste,
wek het heilig licht in ons.
Vorm ons tot jouw volk, bevrijd ons,
om de aarde en om God.

Lied van de gaven van de Geest, tekst Marijke de Bruijne.
Muziek Chris Fictoor (uit: *Zingen om te vieren*)

1. Wie met open hart en zinnen
luist' rend door het leven gaat
hoort soms het verborgen zingen
van een ongekend bestaan. *Refrein:*

*Onhoorbaar, onzichtbaar, onstuitbaar aanwezig
ons hoedend en voedend en toch zo verheven
Jij, Geest van het leven, wie ben Jij dat Jij aan ons denkt.*

2. Inzicht

Ongeweten sluiers wijken
als wij door de dagen gaan,
onbegrepen levenslijnen
worden aarzelend verstaan. (*refrein*)

3. Kennis

Uit het duister van het lijden
uit de diepte van de vreugd,
groeit de kennis der geheimen
van de goedheid van de Geest. (*refrein*)

4. Raad

Wie de verten heeft gelezen
door het donker is gegaan,
zal als spiegel en als teken
lichtend in de wereld staan. (*refrein*)

5. Sterkte

Schuilplaats vindend tussen mensen
werkt en woont en troost de Geest,
maakt tot vesting en tot sterkte
wie haar toegelaten heeft. (*refrein*)

Nieuw liedboek 695

1 Heer, raak mij aan met uw a - dem,
reik mij uw stra-lend licht,
wijs mij nieu-we we - gen,
geef op uw waar-heid zicht.

4. Kom en doorstraal mijn dagen,
Geest van God uitgegaan,
die mijn ogen opent
voor wie nu naast mij staan.
5. Heer, raak ons aan met uw adem
geef ons een vergezicht!
Draag ons op uw vleugels,
zeggen ons met uw licht

